

**ČESKÉ VYSOKÉ
UČENÍ TECHNICKÉ
V PRAZE**

**FAKULTA
BIOMEDICÍNSKÉHO
INŽENÝRSTVÍ**

**DIPLOMOVÁ
PRÁCE**

2019

**KLÁRA
SEDMIDUBSKÁ**

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

Fakulta biomedicínského inženýrství
Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva

**Analýza problematiky migrace ve vybraných státech střední Evropy za
léta 2015 - 2018**

**Analysis of Migration Problems in selected countries of Central Europe
between 2015 - 2018**

Diplomová práce

Studijní program: Ochrana obyvatelstva
Studijní obor: Civilní nouzové plánování

Vedoucí práce: PhDr. Václav Adámek

Bc. Klára Sedmidubská, DiS.

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení: **Sedmidubská** Jméno: **Klára** Osobní číslo: **434329**
Fakulta: **Fakulta biomedicínského inženýrství**
Garantující katedra: **Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva**
Studijní program: **Ochrana obyvatelstva**
Studijní obor: **Civilní nouzové plánování**

II. ÚDAJE K DIPLOMOVÉ PRÁCI

Název diplomové práce:

Analýza problematiky migrace ve vybraných státech střední Evropy za léta 2015 - 2018

Název diplomové práce anglicky:

Analysis of Migration Problems in selected countries of Central Europe between 2015 - 2018

Pokyny pro vypracování:

Předmětem diplomové práce bude analýza migračních trendů s porovnáním počtů nelegálních cizinců, v České republice, Slovenské republice, Rakouské republice a Spolkové republice Německo v rámci migrační krize 2015 - 2018. V teoretické části budou vymezeny základní pojmy, příčiny a dopady migrační krize, právní předpisy zabývající se danou problematikou a dále působnost a úkoly agentury Frontex. V praktické části bude provedena analýza dat týkající se nelegální migrace (zejména počty zajištěných cizinců, počty žádostí o azyl, počty zamítnutých žádostí) na území uvedených států. Komparativní metodou bude provedeno porovnání získaných poznatků za účelem kvantifikace předem definovaných ukazatelů spojených s migrační krizí (počet zajištěných cizinců v jednotlivých zemích, počet žádostí o azyl). Výstupem práce bude návrh opatření za účelem zefektivnění bezpečnostních a procedurálních opatření uvedených států, v boji s nelegální migrací.

Seznam doporučené literatury:

- [1] PITROVÁ, Lenka, Aktuální právní aspekty migrace, Praha: Leges, 2016, ISBN 978-80-7502-162-5
- [2] KELLER, Jan, Evropské rozpory ve světle migrace, Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2017, ISBN 978-80-7419-249-4
- [3] HONUSKOVÁ, Věra, Ochrana mořské hranice států Evropské unie v kontextu principu nenavracení, Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2016, ISBN 978-80-87975-44-2

Jméno a příjmení vedoucí(ho) diplomové práce:

PhDr. Václav Adámek

Jméno a příjmení konzultanta(ky) diplomové práce:

Datum zadání diplomové práce: **01.10.2018**

Platnost zadání diplomové práce: **18.09.2020**

prof. MUDr. Leoš Navrátil, CSc., MBA, dr.h.c.
podpis vedoucí(ho) katedry

prof. MUDr. Ivan Dylevský, DrSc.
podpis děkana(ky)

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci s názvem Analýza problematiky migrace ve vybraných státech střední Evropy za léta 2015 – 2018 vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů, které uvádím v seznamu bibliografických odkazů.

Nemám závažný důvod proti užití tohoto školního díla ve smyslu § 60 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).

V Kladně dne 14.05.2019

.....
podpis

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala vedoucímu mé práce p. PhDr. Václavu Adámkovi za profesionální vedení a pomoc, za cenné rady a konstruktivní připomínky, a v neposlední řadě za jeho vstřícný přístup při zpracování mé diplomové práce.

Abstrakt

Předmětem diplomové práce je problematika migrace ve vybraných státech střední Evropy za léta 2015 – 2018. V teoretické části práce jsou definovány základní pojmy pojící se s touto problematikou, uvedeny příklady některých dělení migrace včetně faktorů, kterými je ovlivňována a dopadů na cílové země, do kterých migranti směřují. Dále je v práci uvedeno několik konkrétních případů kriminálních činů, které souvisejí s migrací. Zmíněny jsou také základní právní předpisy zabývající se danou problematikou. Závěr teoretické části práce se věnuje agentuře Frontex, její právní úpravě a činnosti.

V praktické části práce jsou charakterizovány přístupy námi vybraných států k problematice migrace a azylu, který je s ní neodmyslitelně spojen. V rámci České republiky jsou popsány dva případy záchytu migrantů a konkrétní řešení jejich situace. Práce porovnává ukazatele migračních trendů ve vybraných zemích a ukazuje jejich vývoj.

Klíčová slova

Migrace; migrační krize; agentura Frontex; azyl; nelegální migrace.

Abstract

The subject of the thesis is the issue of migration in selected countries of central Europe between 2015 - 2018. The theoretical section of the thesis includes the definitions of the basic terms connected to this issue, gives examples of classification of migration including the factors that influence it and the impact it has on the countries targeted by migrants. Further, the thesis presents several concrete cases of crimes connected with migration. The basic legislation concerning this issue is also mentioned. The closing part of the theoretical section of the thesis focuses on the Frontex agency, their legislation and activity.

The practical section characterizes the selected countries' approach to the issue of migration and asylum, which is inherently connected to it. As for the Czech Republic, two cases of migrants' detainment and the specific solution of their situation are described. The thesis compares the indicators of migration trends in the selected countries and shows their development.

Keywords

Migration; migration crisis; Frontex agency; asylum; illegal migration.

Obsah

1	Úvod.....	11
2	Současný stav	13
2.1	Definice základních pojmů.....	13
2.2	Migrace.....	16
2.2.1	Typologie migrace.....	16
2.2.2	Faktory migrace.....	18
2.3	Dopady migrace.....	20
2.3.1	Ekonomické riziko	21
2.3.2	Riziko integrace	22
2.3.3	Bezpečnostní riziko	23
2.3.4	Dopad na politický systém	26
2.3.5	Zdravotní riziko.....	27
2.4	Migrační trasy	28
2.5	Právní aspekty.....	29
2.6	Hranice	32
2.7	Agentura FRONTEX	33
2.7.1	Operace Poseidon.....	37
2.7.2	Operace Themis.....	38
2.7.3	Operace Minerva, Indalo.....	39
3	Cíl práce a hypotézy	41
4	Metodika	42
5	Výsledky.....	43
5.1	Migrační a azylová politika České republiky.....	45

5.2	Migrační a azylová politika Slovenské republiky.....	52
5.3	Migrační a azylová politika Spolkové republiky Německo	55
5.4	Migrační a azylová politika Rakouské republiky	58
5.5	Společné aktivity.....	60
5.6	Porovnání trendů v jednotlivých letech	60
5.7	Vyhodnocení stanovených hypotéz	68
6	Diskuze	70
7	Závěr	81
8	Seznam použitých zkratk.....	82
9	Seznam použité literatury.....	83
10	Seznam použitých obrázků	99
11	Seznamu použitých tabulek	100
12	Seznam Grafů.....	101

1 ÚVOD

Migrace existuje od počátku existence lidstva a nese sebou různé důvody. Jde o běžný jev, který neodmyslitelně patří k lidské historii. Původně se jednalo zejména o migraci za potravou nebo v důsledku různých klimatických změn. Ve většině případů se jednalo o pohyb menšiny. Důvodů, proč se lidé stěhují z místa na místo, je nespočet. Často se jedná o součet několika faktorů najednou a vždy záleží na konkrétní situaci jedince. Někteří své domovy a někdy i blízké opouštějí dobrovolně s pozitivní vidinou – vyšší pracovní uplatnění, vzdělání nebo kvalitní zdravotní péče. Naopak k nedobrovolnému odchodu jsou lidé donuceni různými způsoby. Tito lidé pak hledají útočiště, bezpečné prostředí, kde mohou v klidu žít. Každoročně se na cestu vydává mnoho lidí z různých koutů světa. Mnohdy zaplatí nemalé částky převaděčům a jsou ochotni riskovat svůj život nebo zdraví v nedůstojných a nepřijatelných podmínkách napříč riskantními nelegálními cestami. Pašerácký „byznys“ vzkvétá a ceny za přepravu osoby se šplhají do závratných výšin. Opatření, kterými státy bojují proti nelegální migraci na moři či na souši, přinášejí naopak nové výzvy pro pašerácké skupiny, a to v podobě hledání nových způsobů a cest, jak dostat běžence přes vnější hranici Evropské unie.

Diplomová práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části práce čtenáře seznámíme se základními pojmy, které se váží k uvedené problematice. Pro pochopení přívlasků migrace rozebereme její možná dělení, včetně faktorů, kterými je ovlivňována. Důležitým aspektem pro cílové země kam migrující obyvatelstvo přichází, jsou její dopady. Migrace přináší mimo jiné také zvýšení bezpečnostního rizika, kdy pro názornost uvedeme několik případů kriminálních činů, které souvisejí s migrací. Zmíněny budou také základní právní předpisy zabývající se danou problematikou. Závěr teoretické části práce bude věnován agentuře Frontex, její právní úpravě a činnosti.

V praktické části práce charakterizujeme přístupy námi zvolených států střední Evropy, jmenovitě České republiky, Slovenské republiky, Rakouské republiky a Spolkové republiky Německo k problematice migrace a azylu, který je s ní neodmyslitelně spojen. Nejprve se zaměříme na migrační a azylovou politiku uvedených států a základní legislativní rámec, který tyto dvě oblasti upravuje. Z pohledu České republiky uvedeme ukázkou mezinárodní policejní spolupráce při provádění společných akcí se sousedními státy v oblasti potírání nelegální migrace. Dále pro názornost uvedeme případy záchytů cizinců na území České republiky s konkrétním řešením jejich situace. Porovnáním vybraných ukazatelů migrace potvrdíme nebo vyloučíme předem stanovené hypotézy a vyjádříme trendy migrace. Výstupem práce bude návrh opatření pro zefektivnění boje s nelegální migrací.

2 SOUČASNÝ STAV

Rok 2015 se do podvědomí mnoha lidí nejen evropského kontinentu zajisté vžil velkým přílivem migrantů do Evropy. V tomto období počala migrační krize, která ukázala mnohé nedostatky při ochraně vnějších hranic Schengenského prostoru. Události, které s sebou tento ze začátku zdánlivě zvládnutelný problém přinesl, rozdělil širokou veřejnost, politické strany i celé státy.

2.1 Definice základních pojmů

Migrace – pohyb jedné osoby nebo skupiny osob uvnitř státu nebo přes hranice státu, tedy z jednoho místa na druhé. Jedná se o změnu místa pobytu bez ohledu na jeho délku či příčinu. Zahrnuje pohyb uprchlíků, migrantů nebo osob pohybujících se z jiných důvodů. (1)

Migrant – osoba, bez ohledu na státní příslušnost, pohybující se přes mezinárodní hranici. Z pohledu země, kterou opustil je označován slovem emigrant. Z pohledu země, do které přichází je označován jako imigrant. (2)

Uprchlík – osoba, která opustila svou domovskou zemi a má oprávněné obavy před pronásledováním z rasových, náboženských, politických, společenských nebo národnostních důvodů. Domovský stát mu není schopen pomoci nebo je sám původcem tohoto ohrožení. Postavení uprchlíka upravují mezinárodní dohody. Příkladem je Úmluva o právním postavení uprchlíků. (3) (4 stránky 25-27)

Azylant – cizinec nebo osoba bez státní příslušnosti, které byl udělen azyl. Pravidla azylu jsou určovány konkrétním státem, který může přiznat postavení azylanta osobě, která nemá právo na status uprchlíka. (4) Azyl je jedna z forem mezinárodní ochrany, kterou stát poskytuje pronásledované osobě, čímž jí dává právo k pobytu na svém území. Udělení azylu může být odepráno osobám

porušujícím lidská práva a základní svobody i přes skutečnost, že podmínky pro udělení azylu taková osoba splňuje. (5)

Nelegální migrace – neregulérní překročení státní hranice v rozporu se zákony vysílajícího, transitního nebo přijímajícího státu. K takovému jednání dochází při neoprávněném překročení státní hranice (s neregulérními doklady, mimo hraniční přechody), při neoprávněném pobytu (skončení platnosti povolení k pobytu) nebo nedodržování účelu pobytu, na základě kterého byl osobě pobyt povolen. (6)

Schengenský prostor – zóna, ve které evropské členské země zrušily své vnitřní hranice a vytvořily prostor pro svobodný pohyb osob a zboží. Zaručuje každému občanovi Evropské unie právo cestovat, pracovat a žít v jakékoli zemi Evropské unie, bez nutnosti podrobit se při překračování vnitřní hranice hraniční kontrole. K dočasnému zavedení ochrany hranic může dojít, pokud existuje riziko ohrožení veřejného pořádku nebo vnitřní bezpečnosti státu. (7)

Eurodac – „*European Asylum Dactyloscopy Database*“ je evropská databáze otisků prstů všech žadatelů o azyl a také osob, které byly zadrženy v souvislosti s nelegálním překročením hranice členských států Evropské unie. Cílem systému je usnadnění azylové procedury a stanovení mechanismu pro určení země, která je odpovědná za posuzování žádosti o mezinárodní ochranu. Do tohoto systému mají přístup orgány členských států činné v trestním řízení a Europol, kteří jej využívají pro prevenci, odhalování a vyšetřování různých forem trestné činnosti, včetně terorismu. (8) Tento systém tvoří jeden z pilířů společného evropského azylového systému a jeho fungování upravuje Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 603/2013. (9)

Dublinský systém - „*je označením pro mechanismus, kterým je v rámci členských států Evropské unie, a dále Norska, Islandu, Lichtenštejnska a Švýcarska určován jediný stát, který projedná žádost cizince o mezinárodní ochranu a ve věci rozhodne, ať je žádost*

o mezinárodní ochranu podána kdekoli na území těchto států. Cílem dublinského systému je eliminovat jev zvaný "asylum shopping", kdy řízení o žádosti cizince je vedeno současně nebo postupně několika členskými státy, do kterých se cizinec účelově přemísťuje, a současně předejít situaci označované jako "refugee in orbit", kdy se naopak žádný stát nepokládá za příslušný k meritornímu posouzení žádosti o mezinárodní ochranu, neboť aplikuje princip třetí bezpečné země na členské státy Evropské unie, ve kterých žadatel o mezinárodní ochranu pobýval před příchodem do státu, který nyní žádost hodnotí. Pro žadatele o mezinárodní ochranu Dublinský systém obecně znamená, že má právo na meritorní posouzení jeho žádosti o mezinárodní ochranu pouze v jednom členském státě Evropské unie (tzv. "one-chance-only princip")". (10)

Princip nenavrácení („*non-refoulement*“) – je jedním ze základních principů mezinárodního uprchlického práva a je zakotven v čl. 33 Úmluvy o právním postavení uprchlíků. Úmluva definuje pojem uprchlík, ale nestanovuje státům povinnost poskytnout ochranu na svém území. Stává se zárukou, že bez předchozího posouzení jejich situace, nebudou navráceni do země, kde jim hrozí pronásledování. (11) (12)

Readmisní dohoda – mechanismus upravující realizaci vyhoštění osoby, která se na území státu nachází neoprávněně a odmítá toto území opustit dobrovolně. Cílem těchto dohod je co nejvíce zjednodušit a urychlit proces realizace readmise. Readmisi je nutno chápat jako komplex opatření, vedoucích k faktickému předání osoby. Prvotním úkonem bývá zjištění totožnosti a státního občanství zajištěné osoby, prokázání vstupu na území státu z jiného státu, mezi kterými je dohoda uzavřena, a v neposlední řadě vydání dokladu a předání osoby. (13)

2.2 Migrace

Základní vlastností společnosti je pohyb, který nabývá mnoha podob. Pohyb je možné sledovat napříč celou živou přírodou a lze jej jednoduše popsat jako stěhování. Migrace existuje od nepaměti. Lidé se vždy stěhovali z místa na místo, ať už uvnitř nějakého území nebo přes hranice států či kontinentů. K migraci dochází z různých důvodů. Může se jednat o jev dočasný nebo trvalý, vynucený či založený na svobodné vůli člověka. Přesun člověka z jednoho místa na jiné s sebou nese řadu důsledků, a to jak pro místo odkud dotyčný odešel, tak pro místo kam přichází. (14 str. 7)

Mezinárodní migrace byla do značné míry ovlivněna nedostatkem pracovních sil. Hospodářský růst zemí západní Evropy a nemožnost uspokojit poptávku pomocí domácí pracovní síly, vedl ke zvýšení poptávky po manuálních pracovnících ze zahraničí. Základem mezinárodní migrace je migrace pracovní, rodinná, zpětná či azylová. V rodinné migraci jde zejména o slučování dříve rozdělených rodin (15 str. 23).

Do budoucnosti tedy můžeme předpokládat nárůst zejména rodinné migrace. Osoby, které v cílové zemi získají nějaký druh pobytu, který je bude opravňovat k pobytu na území daného státu, se budou snažit své dříve rozdělené rodiny sloučit dohromady.

2.2.1 Typologie migrace

Migrace, tedy stěhování z jednoho místa na jiné má mnoho definic i rozdělení. Co autor, to jiný pohled na danou věc a vzniklou situaci. Každý používá své vlastní rozdělení, formy či metody. Je tedy dobré námi uvedenou typologii nebrat jako jedinou platnou a závaznou.

Pod nejzákladnějším dělením migrace si můžeme představit rozdělení migrace na vnitřní, tedy vnitrostátní a vnější, mezistátní. V rámci vnější migrace dochází k trvalému, dlouhodobému nebo krátkodobému přesunu jednotlivých osob nebo skupin migrantů přes hranice domovského státu. Naproti tomu vnitřní migrace představuje pohyb osob uvnitř hranicemi vymezeného prostoru. (15)

Dalším zavedeným rozdělením je migrace dobrovolná a nucená. Dobrovolná migrace vyplývá z vlastní iniciativy. Je realizována na základě vlastního rozhodnutí a plánování dobrovolně opustit dané území. Nucená, tedy nedobrovolná migrace zahrnuje vyhoštění, diskriminaci, porušování lidských práv, evakuaci, politickou nestabilitu, válečný konflikt nebo donucení k odchodu z určitého místa. Ale i za zdánlivě dobrovolnou migrací může v pozadí stát skrytý faktor donucení a naopak za migrací nedobrovolnou se mohou skrývat určité možnosti volby, například ekonomické nebo jiné faktory. Nelze tedy vždy zcela jednoznačně rozlišit, o jaký druh migrace se jedná (15 stránky 7 - 11).

Dle počtu migrujících osob rozdělujeme migraci:

- individuální: jedná se o jednotlivce nebo malé neorganizované skupinky osob, přicházející do cílové země v malém měřítku, v průběhu určitého časového úseku, do konkrétního předem vybraného místa nebo za konkrétně vybranou pracovní pozicí. Ve většině případů jde o migraci mající legální charakter a pro cílovou zemi bývá tento typ migrace relativně zvládnutelný;
- masová: v důsledku přelidnění, nemožnosti uplatnění, katastrof, politického nebo náboženského útlaku, občanské války, ohrožení života, obavy o život. Do cílové země v krátkém časovém úseku přichází velká vlna migrantů, pocházející z jedné nebo více podobných oblastí. V drtivé většině tyto osoby nemají představu, kde konkrétně se chtějí usadit, nebo co v dané zemi budou vůbec dělat. Cílové země nejsou schopny takový

nápor zvládat a často tak dochází k jejich destabilizaci a rostoucím obavám domácího obyvatelstva. (16; 17)

Dělení migrace mající odlišný dopad na cílovou zemi:

- migrace v rámci stejné civilizace: do cílové země míří osoby mající podobné společenské hodnoty, kulturní tradice, vzorce chování, formální i neformální pravidla;
- migrace napříč jednotlivými kulturami: do cílové země míří osoby se zcela jinými představami o normách chování, neznající nebo nerespektující formální ani neformální pravidla dané země. Ctí odlišné hodnoty, které mohou být v rozporu s většinovou společností. Vyznávají jiné náboženství nebo mají zkreslené představy o řízení státu, neboť přicházejí ze zemí, zcela jinak právně založených; (16 stránky 25-27)
- legální (migrace v rámci dodržení zákonných podmínek pro vstup, pobyt, práci, studium, atd.) x nelegální (jde o porušení alespoň jedné zákonné podmínky);
- krátkodobá (většinou do jednoho roku) x dlouhodobá (časový úsek delší více než jeden rok) x přechodná (pouze na omezenou dobu) x kyvadlová (opakující se, tedy pobyt určitou dobu v cílové destinaci a určitou dobu v domovské zemi) (17 stránky 8-10).

2.2.2 Faktory migrace

K nárůstu počtu migrantů v posledních letech ve značné míře přispělo zhoršení bezpečnostní situace a neřešení konfliktů v zemích Blízkého východu a také zvýšení počtu území kontrolovaných islamisty. Zhroucením vlád v Egyptě a Libyi došlo k usnadnění cesty do Evropy pro migranty ze subsaharských zemí. Ruku v ruce s obavou o své zdraví nebo život také roste touha migrantů po lepším životě.

Migrace je často spojována se dvěma faktory, které jí významně ovlivňují. V určité míře při rozhodování o migraci působí oba. Jedná se o tak zvaný push a pull faktor. Dříve sehrával výraznější roli při rozhodování push faktor, v poslední době ale velmi posílil pull faktor. Teorie push a pull faktorů byla představena v šedesátých letech dvacátého století, jejíž základy položil Bogue (1963). Dále byly tyto faktory rozpracovány Leem (1966) a Jansenem (1969), kteří se zaměřili na důvody, které ovlivňují obyvatelstvo k rozhodnutí, zda migrovat či nikoliv.

Push faktor, označován jako faktor tlaku, je ve své podstatě důvodem, kvůli kterému se lidé chystají opustit místo svého původu, místo svého stávajícího působiště. Může se taktéž jednat o různý druh tlaku v místě pobytu. Mezi tyto faktory řadíme například: ozbrojené konflikty, přírodní katastrofy, nedostatečnou zdravotní péči, vysokou nezaměstnanost, diskriminaci, dezertifikaci, vyhrožování, a podobně. (17)

Pull faktor neboli faktor tahu, je vyznačován přitažlivostí jiného místa. Atraktivita cílové země, nabízí migrantům něco, pro co jsou ochotni opustit svou domovskou zemi a riskovat mnohdy nebezpečnou cestu. Z tohoto faktoru lze vyvozovat, že čím více je nějaký region palčivým problémem zasažen, tím je větší šance, že bude zdrojem migrujícího obyvatelstva. Mezi tyto faktory spadá: ekonomická prosperita, vysoké pracovní ohodnocení, přístup ke vzdělání, svoboda víry a vyznání, rodinné vazby, politické podmínky, a podobně. (17)

Velkou slabinou těchto faktorů je nedostatečné vysvětlení toho, proč lidé migrují do jedné konkrétní země. (17 stránky 16-18)

Mezi uvedenými faktory ovlivňujícími motivaci k migraci je možné určit několik kategorií:

- ekonomická (cílem je dosažení vyšší životní úrovně, například získáním kvalitní a dobře placené práce, zbavení se chudoby);

- sociální (cílem je získat snadnější přístup ke kvalitní zdravotní péči, dobrému vzdělání, na druhé straně stojí pronásledování kvůli příslušnosti k určité skupině, náboženství);
- politická (pronásledování ze strany vládnoucího represivního režimu);
- environmentální (devastace životního prostředí, změna klimatických podmínek, vyčerpání přírodních zdrojů, přírodní katastrofa a s tím spojená nemožnost zajištění živobytí);
- demografická (velké množství obyvatelstva než které je oblast schopná zabezpečit proti ekonomickému či sociálnímu strádání - přelidnění). (18)

Vypěstlost současného světa dovoluje pohyb lidí ve velkém počtu rychleji a mnohem dále než tomu bylo kdykoli v minulosti. Konkurence mezi jednotlivými přepravci snižuje cenu na přijatelnou hranici, která pro mnohé byla dlouhou dobu zcela nedostupnou. Cestování se stává levnější, snazší a dostupnější. Čím dál více se také rozvíjí informační technika. Není problém být neomezeně s kýmkoli a kdekoli ve spojení, ať už jen zvukově nebo dokonce i obrazově. Aplikace jako je ICQ („I Seek You“), Skype nebo neustále se rozvíjející sociální sítě umožňují být v kontaktu na velké vzdálenosti kdekoli na světě, kde je přístup k internetu. (14 str. 123)

2.3 Dopady migrace

Evropa se s tak velkou migrační krizí nesetkala od druhé světové války. I dnes lidé odcházejí ze svých zemí před válečným konfliktem, nebo špatnou situací v zemi z důvodu zhoršení bezpečnostní situace, nebo neřešení trvajících konfliktů. Jsou mezi nimi ale i tací, kteří utíkají za účelem zlepšení své ekonomické situace.

V rámci dění ve světě spojeném s jednáním migrantů dnešní společnost na migranty pohlíží s velkou nedůvěrou. Migrace pro mnohé představuje velký problém, nejen po ekonomické stránce, ale zejména z důvodu narušení bezpečnosti. Hrozbu mohou představovat jednotliví migranti nebo jejich masy.

2.3.1 Ekonomické riziko

Jedním z prvotních důsledků migrace je velké ekonomické zatížení pro cílovou zemi, obzvláště pro ty, které nabízejí výhodné sociální zajištění pro migrující. Příkladem je Spolková republika Německo, která nabídla migrujícím lidem takové sociální zajištění, kdy si vystačí v běžném životě se sociálními dávkami a jsou tak demotivováni k zapojení se do pracovního procesu. Je nutné ale konstatovat, že v případě migrace nejde jen o náklady spojené se sociálním zabezpečením, ale každá cílová země má i další náklady spojené s příchodem migrujících osob.

Pro ukázkou uvádíme příspěvky, které jsou žadatelům o azyl poskytovány ve Spolkové republice Německo a v České republice. Spolková republika Německo: při pobytu v uprchlickém táboře je jídlo poskytováno zdarma. Na základní potřeby dostane každý uprchlík 143 eur za měsíc, po třech měsících se tato částka zvyšuje na 216 eur. V závislosti na věku dítěte je hrazen příspěvek až 92 eur. Po udělení azylu je příjem 400 eur a jsou vypláceny další dávky, které hradí výdaje na ubytování a vytápění. V České republice, pokud uprchlík pobývá v zařízení pro uprchlíky, kde je mu zdarma poskytnuta strava, dostává 30 korun na den. Při pobytu v centru bez zabezpečené stravy, pobírá 3410 korun za měsíc. (19; 20)

První náklady nese cílová země bezprostředně po příchodu migrantů. Jedná se o náklady, které je nutné investovat bez ohledu na skutečnost, zda migrující osoby v zemi setrvávají na základě nějakého druhu povolení k pobytu, nebo zda budou vyhoštěni. Mezi takové náklady řadíme:

- náklady spojené s vyšší potřebou ochrany hranic;
- náklady na zadržování nelegálních migrantů, včetně vynaložených finančních prostředků na ubytování a stravu – provoz uprchlických zařízení;
- náklady na vyhoštění, pokud migrující osoby neobdrží povolení k pobytu;

- náklady spojené s agendou prověřování žadatelů o azyl. (16)

Další finanční náklady, které nese cílová země, jsou náklady na integraci migrantů, pokud získají status azylanta. Jedná se o náklady spojené s/se:

- vzděláním, zejména výuka jazyka cílové země;
- další kvalifikací;
- zdravotní péčí či sociální výpomocí;
- zajištěním alespoň dočasného ubytování;
- nárůstem kriminality, která je zapříčiněna migranty; (16 stránky 28-33)
- dotováním neziskových organizací, které pomáhají cizincům v integraci.

Dalším ekonomickým aspektem migrace pro některé cílové země může být značný pokles finančních prostředků z cestovního průmyslu. V mnoha zemích je cestovní ruch pro některé obyvatele jedním z hlavních zdrojů obživy. Například Řecko bylo nuceno snížit ceny cestovních zájezdů, což se odrazilo na příjmech. (21)

Migrace ale není jen nelegální, proto musíme zmínit i pozitivní dopad na ekonomiku cílového státu. Migranti, stejně jako původní obyvatelstvo dané země, ke svému životu potřebují služby a výrobky. V některých odvětvích je nedostatek pracovníků a firmy tato místa mohou nabídnout migrantům, kteří nabízejí potřebnou kvalifikaci. Odpadají tak cílové zemi případné náklady na jeho vzdělávání či sociální zabezpečení. Mimo výkonu práce, ze které následně odvádějí daně, hradí z příjmů nájemné za ubytování. Zejména u vysokoškolsky vzdělaných migrantů je možné předpokládat, že s sebou přináší menší riziko kriminálního jednání. (15)

2.3.2 Riziko integrace

Jednou z palčivých otázek současnosti je jakým způsobem dosáhnout úspěšné integrace migrantů? Problém nastává nejen při jejich integraci do nové společnosti,

kde bylo jejich žádosti o setrvání vyhověno, ale také v rámci diskriminace. Adaptace na nové životní podmínky je ovlivněna samotnými migranty, přístupem společnosti i imigrační politikou daného státu. Migrační krize spustila lavinu negativních, mnohdy nenávistných výroků v řadě zemí, zejména z důvodů etnických či rasových předsudků. S příchodem migrantů se mění etnická, rasová i náboženská struktura původního obyvatelstva. Obavy vyvolává také možný nárůst kriminality, neznalost kultury, sociálních a právních norem společnosti. Proces integrace je tak závislý na vůli nově příchozích, původního obyvatelstva a na straně státu. (22 str. 44)

2.3.3 Bezpečnostní riziko

Nelegální migrace představuje velký problém a nese s sebou řadu komplikací také v oblasti bezpečnosti. Když v roce 2015 propukla migrační krize naplno, valily se do Evropy nekontrolovatelně proudy migrantů. Cesta byla volná, vstupní hranice děravé, neboť státy na vnější hranici nebyly schopné klást větší odpor. Nebylo zcela možné registrovat a ověřovat totožnost či státní příslušnost všech, kterým se cesta do Evropy otevřela. Nebyl tedy získán přehled o tom, kdo ve skutečnosti do Evropy přichází. Vzhledem ke skutečnosti z jakých zemí migranti přicházejí, je na místě velká ostražitost, zda se jedná o skutečné žadatele o mezinárodní ochranu, ekonomické migranty nebo v horším případě o islamistické bojovníky či jiné zločince. Hlavním problémem je fakt, že velká většina migrantů, žadatelů o mezinárodní ochranu, nedisponuje žádným řádným dokladem, ověřujícím jejich totožnost. Přicházejí bez dokladů nebo se prokazují jinými než cestovními doklady, v některých případech se jedná dokonce o doklady padělané. Zjišťování identity komplikují i nepravdivým prohlášením o státní příslušnosti, která hraje klíčovou roli při posouzení žádosti o mezinárodní ochranu. Napříč Evropou pokračovala tato masová vlna migrantů do jimi vybraných cílových států. Pokud narazily tyto davy na překážku bránící jim

v dalším postupu, docházelo k agresivnímu chování a násilným útokům. (23 stránky 28-30)

S nárůstem počtu nelegálních migrantů přichází hrozba v podobě kriminality nebo terorismu. Níže uvádíme příklady kriminálních činů souvisejících s migrací.

Únor 2019 – Rakousko: Turecký žadatel o azyl v Rakousku ubodal kuchyňským nožem úředníka, který mu odmítl vyplatit sociální dávky, na které neměl nárok. Úředník svým zraněním na místě podlehl. Vyšetřováním bylo zjištěno, že útočník měl za sebou bohatou kriminální minulost, díky které mu byl od roku 2009 vysloven zákaz vstupu do země. I přes skutečnost, že úřady věděly, že na území Rakouska nesmí pobývat, přijaly jeho žádost o azyl. (24)

Prosinec 2018 – Německo: K bezdůvodným útokům čtyř žadatelů o azyl, ve věku 17 až 19 let, došlo v bavorském Ambergu. Během své cesty městem napadli a zranili několik lidí. Své oběti si vybírali zcela náhodně a bylo jim jedno, zda se jedná o muže, ženu, dospělého či dítě. Podle popisu se mělo jednat o muže ze severní Afriky. Po nějaké době se policii povedlo skupinku útočníků dostihnout a zpacifikovat. (25)

Prosinec 2017 – Německo: Dívka, které bylo pouhých patnáct let, byla ubodána afghánským uprchlíkem, který neúspěšně žádal o azyl. Motivem k této vraždě byl ukončený partnerský vztah mezi obětí - dívkou a jejím minulým partnerem - vrahem. (26)

Duben 2016 - Rakousko: Žadatel o azyl z Afghánistánu sexuálně zneužíval 13letou dívku. Dívka se s žadatelem seznámila po internetu, přes který byli po nějakou dobu v kontaktu. Po čase si domluvili schůzku a setkali se v lese, kde začal Afghánec dívce vyhrožovat a ta se mu tedy podvolila. K tomuto jednání docházelo opakovaně po dobu 3 měsíců. Dívka měla velký strach se někomu svěřit, ale

nakonec celou situaci sdělila svým rodičům, kteří se neprodleně obrátili na policii.
(27)

Zde uvádíme příklady teroristických útoků spáchaných migranty.

Leden 2015 – Francie: Ve francouzském hlavním městě Paříži došlo k útoku islámských teroristů. Cílem se stala redakce týdeníku Charlie Hebdo. Poté, co se útočníci dostali do budovy týdeníku, zahájili střelbu, při které zavraždili 11 lidí. Další obětí se stal policista, kterého zastřelili při opouštění budovy. I když z místa činu uprchli, po rozsáhlé pátrací akci byli vypátráni a zastřeleni. Jednalo se o francouzské občany, bratry, původem z Alžírsko. (28)

Listopad 2015 – Francie: Série teroristických útoků v Paříži provedená šesti útočníky ozbrojenými střelnými zbraněmi a čtyři sebevražedné bombové útoky. U fotbalového stadionu došlo postupně ke třem explozím sebevražedných atentátníků. Další teroristé stříleli do lidí na ulicích a v přilehlých restauracích. Na terase v kavárně, nedaleko klubu Bataclan, se odpálil další ze sebevražedných atentátníků. K největšímu masakru došlo přímo uvnitř koncertní haly Bataclan, kde tou dobou probíhal rockový koncert. Do budovy vnikli tři útočníci vyzbrojeni střelnými zbraněmi a ručními granáty. Při tomto masakru zemřelo 130 lidí včetně některých útočníků a dalších 494 lidí bylo zraněno. Někteří zranění přežili jen díky své duchapřítomnosti „dělat ze sebe mrtvé“. K činu se přihlásil Islámský stát. (29)

Prosinec 2016 – Německo: Tunisian, neúspěšný žadatel o azyl, najel s ukradeným kamionem do davu lidí na vánočních trzích v Berlíně. Zabil při tom 11 lidí a další desítky zranil. První obětí se stal nicméně polský řidič ukradeného kamionu, který byl pobodán a později zastřelen. Bylo zjištěno, že útočník ze své vlasti odešel ve svých sedmnácti letech a v Evropě používal falešnou identitu. Nejprve pobýval v Itálii, kde byl stíhán a uvězněn za to, že vypálil školu. Při jeho pobytu v Německu byl vyhoštěn a měl být deportován. Jelikož ale není možné toto provést

bez platného pasu, byla o jeho vydání požádána Tuniská strana. Pas byl do Německa doručen dva dny po útoku. Na útočníka byl vydán evropský zatýkácí rozkaz. Byl objeven až v Miláně, kde byl po přestřelce s policií zastřelen. (30)

Květen 2017 – Anglie: Teroristický útok v Manchesteru si vyžádal 22 obětí a další desítky zraněných. Krátce před skončením koncertu Ariany Grande, Brit libyjského původu spáchal sebevražedný útok, když na svém těle odpálil hřebíkovou bombu. K činu se přihlásil islámský stát. Útočník, jehož rodiče jsou uprchlíci z Libye, se narodil v Anglii. (31)

Dalším velmi závažným problémem v rámci kriminality se stal nezákonný obchod s lidmi při přepravě migrantů. Bez překupníka se neobejde bohatý ani chudý migrant. Síť pašeráků organizuje cesty z Afriky do Evropy a doporučuje, aby byl na cestu vyslán pouze jeden zástupce rodiny. Ostatní za ním přicestují v rámci sloučení rodiny ve chvíli, kdy získá nějaký druh pobytu v cílové zemi. (22 str. 44)

2.3.4 Dopad na politický systém

Stále podceňovaný, avšak reálný vliv migrace je na politickou stabilitu země a změnu politických preferencí. Novým zdrojem nestability mohou být nově vznikající muslimské politické strany. Ve chvíli, kdy se z migrantů stanou řádní voliči, lze předpokládat zvýšení preferencí takovýchto stran. Druhou stránkou mince jsou vznikající extrémistické politické strany a rostoucí antipatie původního obyvatelstva vůči migrantům. (16 str. 30)

Při prvních problémech které migrace přinesla, některé politické strany zavřely oči a daly tak možnost vzniku novým stranám, které o problémech dokázaly otevřeně a ochotně mluvit. Naopak některé politické strany téma migrace prezentovaly jako svůj prioritní program. Česká i Slovenská republika, společně se

zbývajících státy Visegrádské skupiny, jsou nejvýraznějšími kritiky přístupu Evropské unie k distribuci žadatelů o azyl.

Pocit nespravedlnosti či dokonce neshovívavosti ve společnosti prohlubují také informace o nerovném přístupu k domácímu obyvatelstvu a k nově přicházejícím. Někdy je to jen mýtus, jindy je to skutečnost. Podle serveru EuroZprávy jsou dávky vyplácené německým občanům vyšší než dávky pro žadatele o azyl. (32) Naopak by tomu mělo být v Rakousku, kde pracující občané nedosahují při svém výdělků vyšší vyplácených dávek nově příchozích migrantů. (33) Neschopnost nebo nečinnost při řešení problémů s migrací má významný dopad na důvěru ve stávající politický systém. Do Evropy proudí lidé různého smýšlení, odlišných kultur, tradic, náboženského vyznání a společenských zvyků. Je zcela logické, že střet těchto odlišných zvyklostí se zvyklostmi domácího obyvatelstva může vyvolávat konflikty.

2.3.5 Zdravotní riziko

Migrační krize přináší mimo jiné také obavy z možných zdravotních rizik. V zemích, ze kterých migranti přicházejí, jsou bezpochyby jiné hygienické návyky a jiná epidemiologická situace. V tomto ohledu sehrává velkou roli chudoba, a s tím související nízká proočkovanost místního obyvatelstva. K šíření některých druhů infekcí přispívá nedostatek a špatná kvalita vody, nedostatečná zdravotní péče nebo přerušovaná léčba. Největším rizikem jsou tak zvané bezkontaktní nákazy, přenášené vzduchem nebo feko – orálně. Příkladem takové nemoci je žloutenka. Jelikož migranti podstupují dlouhou a náročnou cestu, mohou s sebou přinášet i mnohem závažnější nemoci, které mají výrazně delší inkubační dobu, například tuberkulóza či meningitida. Zdravotním rizikem, i když se nejedná o přenosné nemoci, mohou být posttraumatické stresové poruchy, poruchy nálad nebo deprese migrantů. Zdravotní problémy související s nedostatečnou a špatnou

výživou se mohou vyskytovat zejména u migrujících dětí. Stává se tak velmi často i u osob, které byly zdravé, ale zhoršené životní podmínky nemoc vyvolaly. (34)

2.4 Migrační trasy

Za splnění svého snu, dostat se ze svého domovského státu do Evropy, se migranti vydávají na velmi dlouhou a nebezpečnou cestu. Migrační trasy probíhají kombinovaně po mořských a pozemních trasách. Nelegální migrace je extrémně dynamická a je velmi těžké odhadovat její další vývoj. Trasy se v rámci přijímaných opatření na hranicích států Evropské unie mění. Co je platné dnes, nemusí být platné i zítra.

Západní středomořská trasa (Western Mediterranean Route): vede mezi Španělskem a Marokem. Od roku 2017 došlo k nárůstu počtu odhalených osob a tato trasa se stala velmi aktivní migrační trasou do Evropy. Nejvíce nelegálních migrantů, kteří se díky velké flexibilitě pašeráků dostávají do Španělska, přichází z Maroka, Mali, Guineji a Alžírsku. Během roku 2018 se stala nejvyužívanější cestou pro nelegální migranty mířící do Evropy. Oproti roku 2017 došlo k nárůstu o 125 procent. (35)

Středomořská trasa (Central Mediterranean Route): je jednou z hlavních migračních cest do Evropské unie, i přes to, že došlo ze strany Libye k aktivní účasti při ochraně hranic. Tuto trasu využívá nejvíce migrantů z Tunisu a Eritrei, v minulých letech šlo také o migranty ze Sýrie a Somálska. Tato cesta je zakončena na pobřeží Itálie jako vstupního místa do Evropské unie. (36)

Západobalkánská trasa (Western Balkan Route): tato trasa je hojně využívána migranty ze zemí Blízkého východu. Trasa vede přes Turecko a jižní hranice Řecka a Bulharska, ze Srbska do Maďarska a Chorvatska. Díky zavedeným opatřením v Egejském moři byl zeslaben příliv migrantů touto cestou, což ale na druhou stranu vedlo k tomu, že část migrantů uvízla na ostrovech v Egejském moři,

v Bulharsku či v Rumunsku. Největší počet migrantů, kteří si zvolili tuto cestu, byli Afghánistánci, Pakistánci, Syřané a Alžíráné. Tito migranti ve velké většině míří do německy hovořících zemí – Německo, Rakousko, Švýcarsko. (37)

Východní středomořská trasa (Eastern Mediterranean Route): tato východostředomořská trasa byla dlouho používána jako hlavní brána do Evropské unie. Jednalo se zejména o přechod pozemní hranice mezi Řeckem a Tureckem. Nejčastějšími zeměmi původu migrantů na této trase jsou Sýrie, Irák a Afghánistán. (38)

Trasa východních hranic (Eastern Borders Route): jedná se o velmi rozsáhlé hranice mezi Běloruskem, Moldávií, Ukrajinou, Ruskou federací a členskými státy Evropské unie, tedy Estonsko, Finsko, Maďarsko, Lotyšsko, Litva, Norsko, Polsko, Slovensko, Bulharsko a Rumunsko. I když toto území je velmi dlouhé, tato trasa co do rozsahu vykazuje nejmenší počty nelegálních migrantů. (36)

2.5 Právní aspekty

Pohyb osob přes hranice států, který činí z mnoha různých důvodů, je velmi problematické přesně právně uchopit. Politiky, které vedou jednotlivé státy Evropské unie, jsou odlišné, ačkoliv stojí na stejném základu. K pochopení přístupu zemí k migraci, je nezbytná znalost imigrační politiky Evropské unie jako celku. Azylové právo a právo týkající se migrace, jsou dvě odlišné, avšak propojené kategorie.

Oddělení azylu od migrace má své kořeny ve Smlouvě o fungování Evropské unie, která ve své druhé kapitole pojednává o kontrole na hranicích, azylu a přistěhovalectví. Společná azylová politika Evropské unie musí být v souladu s Ženevskou úmluvou o právním postavení uprchlíků, Protokolem týkajícím se právního postavení uprchlíků a dalšími smlouvami. Stanovuje pravidla azylového řízení či dublinského systému. Evropská unie také vytváří společnou

přistěhovaleckou politiku, upravující podmínky a pravidla pro vstup a pobyt na území členských států. V rámci této politiky jsou uzavírány readmisní dohody o zpětném přebírání státních příslušníků třetích zemí. (39; 40 stránky 21-23)

Položením základního kamene ke vzniku současné Evropské unie a společné migrační a azylové politiky bylo podepsání Římské smlouvy v roce 1957. Zde se poprvé objevila filosofie volného pohybu osob a kapitálu.

Schengenská dohoda z roku 1985 a následné vytvoření jednotného evropského aktu z roku 1986, se staly dalšími zlomovými momenty azylové a migrační politiky. Byla vytvořena zóna volného obchodu, zrušeny kontroly na vnitřních hranicích a zvýšena kontrola na vnějších hranicích. V rámci zvýšené kontroly hranic se třetími státy byl zřízen mechanismus pro vyřizování žádostí o azyl. Jednotný evropský akt byl první významnou revizí Římských smluv. (20)

Dublinká úmluva z roku 1997 určuje odpovědnou zemi v rámci přezkoumání žádosti o azyl. Taková země by měla být pro žadatele první bezpečnou zemí, do které vstoupil a v níž mu nehrozí pronásledování. (20)

Maastrichtská smlouva, která byla podepsána v roce 1992, a o rok později vešla v platnost, pokládá tři pilíře, které tvoří strukturu Evropské unie. (20)

1. Pilíř – *Evropská společenství*: zahrnuje společenství (ESUO, EHS, EUROATOM) a další evropské instituce. Cílem prvního pilíře je hospodářská a měnová unie, společný trh a nadnárodní spolupráce v jednotlivých politikách. Jeho nedílnou součástí dále tvoří imigrace a volný pohyb osob a občanů Evropské unie.
2. Pilíř – *Společná zahraniční a bezpečnostní politika*: představuje mezivládní úroveň spolupráce. Cílem je zajištění bezpečnosti a zachování míru, respektování lidských práv, upevňování demokracie a právního státu a nezávislost Evropské unie. Součástí je azylová a migrační politika.

3. Pilíř – *Spolupráce policie a justice v trestních věcech*: představuje mezivládní úroveň spolupráce. Jejím cílem je sjednocení předpisů v oblasti trestního práva, boj proti mezinárodní kriminalitě, terorismu, korupci, obchodu s drogami a další. Také v tomto pilíři se objevuje azylová a migrační politika. (20)

Amsterodamská smlouva platná od roku 1999 mimo zesílené role Evropského parlamentu, přesunula azylovou a imigrační politiku z třetího do prvního pilíře a transformovala její pravomoci. Stanovila povinnost přijmout právní předpisy upravující tuto problematiku, včetně stanovení odpovědnosti státu za posouzení žádosti o azyl. (20)

První kroky ke společné azylové a migrační politice Evropské unie byly učiněny v roce 1999 na jednání summitu v Tampere. Zde byl také představen záměr, aby se z Evropské unie stal prostor svobody, bezpečnosti a práva. Na jednání v Tampere navázal v roce 2004 tak zvaný Haagský program, který dále rozvíjel cíle v oblasti azylové a migrační politiky. (20)

Evropský pakt o přistěhovalcích a azylu byl schválen v roce 2008. Dokument podporuje boj s nedovolenou migrací, na druhou stranu podporuje integraci imigrantů a organizaci legálního přistěhovalství. Usiluje o spolupráci při zlepšení životních podmínek v zemích původu migrantů. (20)

Stockholmský program sjednaný v roce 2009, představuje projekt pro období 2010-2014. Cílem programu je posílení prostoru práva, svobody a bezpečnosti, a příprava reakce na budoucí výzvy. Tento program se zasloužil o zlepšení spolupráce v oblasti justice, azylu a přistěhovalství. (20)

Strategie Evropa 2020 představuje nový plán pro růst a zaměstnanost. Součástí dokumentu jsou úkoly týkající se integrace migrantů, jejich zapojení do společnosti, vzdělávání a zaměstnávání. (20)

V roce 2010 byl vytvořen Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu EASO (z anglického *European Asylum Support Office*), jehož úkolem je posilovat spolupráci a zajistit stejný přístup v oblasti azylu. (20 stránky 189-192)

Mezi nejdůležitější dokumenty mezinárodního uprchlického práva řadíme Úmluvu o právním postavení uprchlíků z roku 1951 a Protokol týkající se právního postavení uprchlíků z roku 1967. Úmluva o právním postavení uprchlíků někdy nazývaná Ženevská úmluva nebo Ženevská konvence, byla přijata v roce 1951 na půdě Organizace spojených národů. Úmluva vychází z Všeobecné deklarace lidských práv, a je klíčovým dokumentem týkajícím se uprchlického práva. Definuje, kdo je uprchlík, určuje jeho práva zaručená smluvními státy, vylučující klauzule poskytnutí ochrany a zásadu non-refoulement. (12)

Společným propojením obou popsanych oblastí je překročení vnější schengenské hranice, hranice společného prostoru. Prostoru, který je založen na vzájemné důvěře mezi jednotlivými členskými státy, kde každý plní své povinnosti. Bez existence hranic a jejich dostatečné kontroly není možné získat dostatečnou kontrolu nad přílivem cizinců.

2.6 Hranice

Velmi diskutovaným tématem v souvislosti s migrační krizí, potažmo nelegální migrací, je ochrana státních hranic a jejich překračování. Velká část migrantů se do Evropy dostává po moři a překračuje tak mořskou hranici daného státu.

Hranice můžeme definovat jako linii ohraničující území státu, kde se střetávají minimálně dva výkony státní moci a kultura, které si mohou navzájem odporovat. Hranice rozdělujeme do třech základních kategorií – vzdušné, pozemní a námořní.

Pokud budeme hodnotit náročnost kontroly hranic, je pozemní, někdy nazývaná „zelená hranice“, na ochranu a kontrolu velmi složitá a náročná. Mimo schválené

hraniční přechody je možné jí nelegálně překročit téměř kdekoliv. Státy ke kontrole hranic využívají moderní technologie, bez kterých by jejich kontrola byla za současné situace jinak nemyslitelná. Příkladem jsou termovize, přístroje pro noční vidění, drony, a podobně. (41)

Kontrola námořní hranice nese velké finanční nároky. Mimo personálního obsazení je nutné zabezpečit dostatek řádně vybavených lodí a poskytnout podporu pro monitoring ze vzduchu, aby bylo možné s předstihem reagovat na případné blížící se lodě. Vzhledem k uplynulým událostem, se cesta po moři pro migranty jeví jako ta nejnebezpečnější, neboť hrozí potopení lodí a následné utonutí. (41 stránky 27-31) Často jsou pro cestu po moři využívány staré, nevyhovující a přeplněné rybářské lodě, které se jednoduše mohou dostat do nesnází, a v takovém případě je nutné podat pomocnou ruku, která vyplývá z Úmluvy o mořském právu. V tomto případě se jejich naděje na záchranu upírá na kapitány lodí nacházejících se v bezprostřední blízkosti a na vyslání záchranných lodí pobřežních států.

Příliv migrantů nejvíce postihuje jižní země, nejen z jejich geografického postavení, ale také z důvodu existence Dublinského nařízení, kdy se první členský stát, jehož hranice migranti nelegálně překročí, stává příslušným pro řízení o mezinárodní ochraně.

2.7 Agentura FRONTEX

Dne 26. října 2004 byla na základě nařízení Rady (ES) č. 2007/2004, zřízena „Evropská agentura pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států Evropské unie“ – agentura FRONTEX, která svou činnost plně zahájila v květnu 2005. (42)

Název agentury vychází z francouzských slov „frontières extérieures“, což znamená vnější hranice. Sídlo agentury ve Varšavě bylo vybráno symbolicky

na počest vstupu Polska do Evropské Unie, a také z toho důvodu, že na jeho území neměla sídlo žádná jiná evropská agentura. Článek 2 zakládajícího dokumentu vytyčil tyto hlavní úkoly agentury, mezi které patří:

1. koordinace operativní spolupráce mezi jednotlivými členskými státy v oblasti řízení vnějších hranic;
2. podpora členským státům při školení členů vnitrostátní pohraniční stráže a navržení společných standardů odborné přípravy;
3. provádění analýzy rizik;
4. rozvoj výzkumu důležitého pro ochranu a kontrolu vnějších hranic;
5. technická a operativní podpora na vnějších hranicích, pokud to vyžadují okolnosti;
6. poskytování podpory v rámci návratových operací. (43)

Agentura od svého založení prošla velkým vývojem a během svého fungování přijala řadu opatření a udělala mnoho kroků.

Zakládající nařízení bylo poprvé změněno dne 11. července 2007, nařízením Evropského parlamentu a Rady č. 863/2007, kterým byl zřízen mechanismus rychlé reakce na hranicích. Ve chvíli, kdy by byl kterýkoli členský stát vystaven situaci, která by vyžadovala navýšení technické a operativní pomoci na jeho hranicích, je tento stát oprávněn požádat agenturu o pomoc v koordinaci, zejména hrozí-li, že situace přesáhne hranice daného státu. Jedná se především o posílení vnitrostátní pohraniční stráže vysláním pohraniční jednotky rychlé reakce, která je tvořena odborně připravenými pracovníky z jiných členských států. (44)

K další změně došlo dne 25. října 2011 nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1168/2011, které poukazovalo na důležitost dodržování základních lidských práv. V rámci tohoto nařízení se agentura Frontex zavázala k vypracování

strategie pro oblast základních práv a zavedení mechanismu následné kontroly jejich dodržování. (45)

Dne 22. října 2013 došlo na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1052/2013 k vytvoření Evropského systému ostrahy hranic – EUROSUR. Tento systém zajišťuje předávání informací mezi vnitrostátními orgány členských států a taktéž agenturou Frontex. Na základě dostupných informací zpřehlední orientaci v dané situaci, a zajistí schopnost rychlé reakce na vnějších hranicích. Zejména se jedná o zabezpečení včasného odhalování nelegálního přistěhovalectví, potírání přeshraniční trestné činnosti, předcházení nelegální migraci, ale také prevenci a boj proti uvedeným jevům, rovněž bude přispívat ke snížení počtu úmrtí migrantů a ochraně jejich zdraví. (46)

V květnu roku 2014 bylo přijato Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) č. 656/2014, kterým se stanoví pravidla pro ostrahu vnějších námořních hranic v kontextu operativní spolupráce koordinované Evropskou agenturou pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států Evropské unie. Toto nařízení mimo jiné upravuje opatření, týkající se pátrání a záchrany. *„Účelem ostrahy hranic je zabránit nedovolenému překračování hranic, čelit přeshraniční trestné činnosti a zadržovat osoby, které překročily hranice nedovoleným způsobem, nebo přijímat vůči nim jiná opatření. Ostraha hranic by měla účinně bránit osobám v obcházení kontrol na hraničních přechodech a měla by od takového chování účinně odrazovat. Za tímto účelem není ostraha hranic omezena na odhalování pokusů o nepovolené překročení hranice, ale zahrnuje rovněž taková opatření, jako je zajištění plavidel, o nichž je důvod se domnívat, že se pokoušejí proniknout do Unie bez toho, aby se podrobila hraničním kontrolám, jakož i pravidla zaměřená na řešení situací, jako jsou pátrací a záchranné situace, které mohou nastat v průběhu operace na moři související s ostrahou hranic, a pravidla, která jsou určena k úspěšnému zakončení této operace.“* (47)

Nejnovější platné nařízení, je nařízení č. 2016/1624 ze dne 14. září 2016, které vydal Evropský Parlament a Rada (EU), kterým byla původní nařízení zakládající agenturu Frontex zrušena a nahrazena. Rozšířením úkolů agentury vyvstala nutnost přejmenovat původní „Evropskou agenturu pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států Evropské unie“ na „Evropskou agenturu pro pohraniční a pobřežní stráž“, nadále označovanou jako agentura Frontex. (48)

Toto nařízení klade velký důraz na boj s nelegální migrací, zejména řešení dramatické situace na vnějších hranicích, kde je nutné navýšit lidské zdroje a technické prostředky k zabezpečení jejich ochrany. Přispívá k odhalování a potírání přeshraniční trestné činnosti. Dále je nezbytné zaměřit se na boj proti terorismu a také posílit pravomoci při návratových operacích. V článku 8 tohoto nařízení byly podrobně stanoveny hlavní úkoly a oprávnění agentury, mezi které například patří:

- monitorování migračních toků a provedení analýzy rizik, zahrnující všechna potřebná hlediska pro integrovanou ochranu hranic;
- zajišťování zásahů rychlé reakce na hranicích, pokud to vyžadují okolnosti;
- zřizování a vysílání jednotek Evropské pohraniční a pobřežní stráže včetně rezervního týmu, pro podporu činnosti týmů pro řízení migrace a návratových operací;
- koordinace a organizace návratových operací;
- spolupráce s Europolem a Eurojustem;
- vypracování standardů odborné přípravy vnitrostátní pohraniční stráže;
- poskytovat pomoc členským státům a třetím zemím v rámci jejich technické a operativní spolupráce v bodech, na které se toto nařízení vztahuje. (48)

2.7.1 Operace Poseidon

Obrázek 1 Hlavní cíle operace Poseidon (Řecko)

(Zdroj: <https://frontex.europa.eu/along-eu-borders/main-operations/operation-poseidon-greece/>)

Operace Poseidon byla zahájena v roce 2006. Její činnost je zaměřena na ostrahu námořních hranic mezi Řeckem a Tureckem, záchranu životů na moři, boj proti přeshraniční trestné činnosti a také pomáhá při identifikaci, registraci, zjišťování a prověřování migrantů. Agenturou vyslaní pracovníci sbírají informace o organizování pašování lidí v Turecku a domovských státech migrantů. Tyto informace jsou poskytovány řeckým orgánům a Europolu. V rámci operace je poskytována podpora a pomoc při realizaci readmisních operací. (49)

2.7.2 Operace Themis

Obrázek 2 Hlavní cíle operace Themis (Itálie)

(Zdroj: <https://frontex.europa.eu/along-eu-borders/main-operations/operation-themis-italy/>)

Operace Themis byla původně operací Triton, kterou nahradila. Jejím cílem je pomáhat při kontrole vnějších hranic Itálie a uskutečňovat dohled, pátrání a záchranu ve Středozemním moři a pomáhat při odhalování trestné činnosti. V rámci operace byly zřízeny bezpečnostní složky, které mají za úkol získávat a shromažďovat informace tajných služeb v boji proti teroristickým hrozbám. Příslušníci Agentury pomáhají italským úřadům v hotspotech při registraci migrantů, včetně snímání otisků prstů a ověřování jejich totožnosti. (50)

2.7.3 Operace Minerva, Indalo

Obrázek 3 Hlavní cíle operace Minerva, Indalo (Španělsko)

(Zdroj: <https://frontex.europa.eu/along-eu-borders/main-operations/operations-minerva-indalo-spain/>)

Často využívaná cesta do Evropy nejen pro migranty, ale také pro zločinecké organizace při pašování drog do Evropy je Západní středomořská trasa, oblast mezi Španělskem a Marokem. Agentura v rámci operace Minerva pomáhá španělským orgánům na volném moři, v přístavech, na mezinárodních letištích i na souši při kontrole hranic. Letadla a lodě Agentury jsou využívány k pátracím a záchranným akcím, ale také k odhalování trestné činnosti pašeráků drog, kteří se je snaží dopravit na lukrativní evropské trhy. Příslušníci Agentury pomáhají při hraničních kontrolách, registraci migrantů, shromažďují informace o sítích pašeráků, pomáhají zabavit zbraně, drogy či cigarety. (51)

V dubnu 2019 Evropský Parlament schválil posílení agentury Frontex s výhledem do roku 2027 o deset tisíc příslušníků. Do roku 2021 by agentura měla disponovat sborem čítajícím pět tisíc příslušníků a do roku 2027 sborem

rozšířeným o dalších pět tisíc. Sbor budou tvořit jednak zaměstnanci Frontexu, tedy příslušníci pohraniční a pobřežní stráže, tak povinně vyslaný personál z jednotlivých členských států. Tato vize do budoucna počítá i s vytvořením rezervního týmu, který bude možné využít v případě nouzových situací. (52)

3 CÍL PRÁCE A HYPOTÉZY

Cílem této diplomové práce je nastínit problematiku migrační krize, jejích trendů a zmapovat přístupy námi vybraných států střední Evropy k dané problematice.

V rámci teoretické části práce jsme si dali za cíl poskytnout základ pro pochopení jevu migrace. Uvedeny a charakterizovány jsou základní pojmy, které se s touto problematikou neodmyslitelně pojí, možné dělení migrace, včetně faktorů, které jí ovlivňují a dopadů pro cílové země. Pro spojení tohoto jevu s bezpečnostními riziky jsou uvedeny konkrétní činy, přesahující hranice zákona z různých členských států během let 2015 až 2018. Závěr teoretické části práce je věnován agentuře Frontex, její právní úpravě a činnosti.

Praktická část si klade za cíl charakterizovat přístupy námi zvolených států střední Evropy, jmenovitě České republiky, Slovenské republiky, Rakouské republiky a Spolkové republiky Německo k problematice migrace a azylu. Pro názornost jsou uvedeny dva případy záchytu cizinců na našem území, včetně řešení dané situace. Na základě analýzy dat týkajících se migračních trendů od roku 2015 do roku 2018 je provedeno srovnání získaných poznatků. Výstupem práce je návrh možných opatření pro boj s nelegální migrací.

V rámci práce jsme stanovili tyto hypotézy:

1. Předpokládáme, že námi vybrané státy jsou vystaveny stále vyššímu přílivu nelegálních migrantů.
2. Předpokládáme, že Česká a Slovenská republika jsou tranzitními zeměmi.
3. Předpokládáme, že nejvíce migrantů míří do Spolkové republiky Německo.

4 METODIKA

Pro zpracování teoretické části práce byla zvolena metoda literární rešerše a průzkum dalších dostupných elektronických zdrojů, aby bylo získáno co největší množství údajů k dané problematice, a vytvořen dostatečný náhled. Pro účely praktické části práce byla zvolena metoda analýzy dat, komparace, syntéza dat a kazuistika.

Pojem analýza, pocházející z řeckého slova „analysis“, představuje metodu, která je uplatňována v mnoha oborech a lze ji chápat jako objasňování zavedených pojmů. Jde o proces rozložení složitějšího celku na jednodušší části. Jejím opakem je syntéza. Z odborné literatury i internetových zdrojů byly analyzovány informace týkající se trendů migrace v letech 2015 až 2018. Na základě těchto údajů bylo vytvořeno grafické znázornění trendů migrace.

Komparativní neboli srovnávací metoda je také využívána v široké škále oborů. Základem je porovnávání stojící na analýze dat, která umožňuje jejich zhodnocení. Komparace byla vybrána z důvodu porovnání námi vybraných států a jejich přístupu k problematice migrace. Dále ke srovnání zvolených ukazatelů migrační krize, například srovnání počtu přijatých žádostí o azyl, nebo počty nelegálně pobývajících osob na území jednotlivých států.

Kazuistika pochází z latinského slova „casus“, což znamená případ nebo událost. Pomocí této metody je zpracován popis konkrétního případu a shrnutí všech informací. V našem případě se jedná o popis zachytu migrantů na území České republiky, a shrnutí informací o průběhu, postupu a řešení jejich případu. Tyto případy byly zvoleny jako názorná ukázka postupu policie České republiky se zajištěnými cizinci, kdy je postupováno v rámci Dublinského nařízení a při postupu v rámci Readmisních dohod.

5 VÝSLEDKY

Migrační a azylová politika je jednou z nejdynamičtějších politik Evropské unie. I přes skutečnost, že Evropská unie na venek vystupuje jako celek, v otázkách migrace není jednotná. Migrační politika slouží k odstraňování nelegálních forem migrace a jejích negativních důsledků. Její neodmyslitelnou součástí je oblast zaměřená na integraci přistěhovalců do společností jednotlivých členských států. Evropská unie se snaží koordinovat přístupy při realizaci integrační politiky. Cílem azylové politiky je sjednotit postup a kritéria azylových řízení a zabezpečit stejná práva pro všechny příslušníky třetích zemí. Právní předpisy a soudní rozhodnutí ruku v ruce vytvářejí konkrétní státní přístupy a systémy v přidělování víz, azylových procedur, kontroly hranic či integraci cizinců. Vzhledem k situaci na poli mezinárodní migrace, řada zemí upravuje své imigrační systémy. Rozvíjí se spolupráce v oblasti řízení migrace za účasti vládních nebo nevládních aktérů. Migrační krize, která vznikla v roce 2015 v důsledku migračních vln směřujících do Evropy, rozdělila mnohé politiky uvnitř států i přístupy jednotlivých členských zemí k řešení tohoto problému. Zejména přijetí kvót v rámci přerozdělování migrantů a nařízení směřovaná vůči jednotlivým členským státům, vytvořilo velkou vlnu nevole a otevřelo dveře mnohým diskuzím.

Napříč Evropskou unií se odlišují přístupy jednotlivých států k žadatelům o azyl. Cílem společné azylové politiky je harmonizace azylových řízení a zabezpečení stejných práv pro všechny žadatele tak, aby nedocházelo ke zneužívání vnitrostátních azylových systémů. Je nutné zabezpečit, aby se žadatelům o azyl ve všech členských státech dostalo spravedlivého zacházení a procesu bez ohledu na to, v jaké zemi o azyl požádají.

Společný evropský azylový systém (CEAS) představuje základ přístupu k uprchlíkům a harmonizuje pravidla azylové politiky napříč Evropskou unií. Je tvořen národními azylovými systémy všech států Evropské unie, které jsou

upravovány směrnicemi a nařízeními. Od roku 1999, kdy došlo k závazku vytvoření společného azylového systému, bylo přijato několik legislativních opatření a vytvořen Evropský fond pro uprchlíky. (53) Migrační krize ukázala mnohé nedostatky systému. Například nejednotnost v zacházení s žadateli o azyl, což zapříčinilo v některých členských státech velký nárůst žádostí o azyl. V důsledku odhalení nedostatků systému byly předloženy návrhy na zlepšení azylových pravidel napříč Evropskou unií.

1. Revize dublinského systému – zlepšit stávající situaci v rozpoznání odpovědného státu za posouzení žádosti a zaručit včasné vyřízení žádosti.
2. Aktualizace EURODAC – rozšířit množství a oblast působnosti databáze, zejména na osoby, které na území členských států pobývají neoprávněně. (54)
3. Nová agentura Evropské unie pro azyl- rozvinout Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu (EASO). Poskytnout členským státům operativní a technickou pomoc v průběhu azylového řízení či dublinského nařízení. Nasadit podpůrné týmy pro řízení migrace. (55)
4. Nahrazení směrnice o azylovém řízení – zajistit stejná pravidla a snížit rozdíly v postupech jednotlivých členských států. Přijmout přísnější pravidla pro předcházení zneužívání azylových procedur.
5. Kvalifikační směrnice – zabezpečit stejná pravidla pro přiznání mezinárodní ochrany.
6. Podmínky přijímání – poskytnout standardní podmínky všem žadatelům, včetně možnosti zaměstnání a studia. Stanovit zeměpisná opatření pro omezení druhotných pohybů žadatelů.
7. Rámec Evropské unie pro znovusidlování – stanovit počet osob, které mohou jednotlivé členské státy přijmout. (54)

Evropský podpůrný azylový úřad (EASO) působí od roku 2011 a jeho právní základ tvoří Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 439/2010. Působí jako centrum odborných znalostí v oblasti azylu, přispívá k rozvoji evropského společného azylového systému, poskytuje členským státům podporu v podobě pomoci při plnění mezinárodních závazků, poskytuje technickou a operativní podporu, vypracovává výroční zprávy o situaci v oblasti azylu. (56) V květnu 2016 Evropská komise navrhla transformaci tohoto úřadu do podoby plnohodnotné agentury Evropské unie pro otázky azylu.

5.1 Migrační a azylová politika České republiky

Migrační politika České republiky je zakotvena a regulována právními nástroji Evropské unie, které zabezpečují propojení společných politik. Česká republika v rámci migrační politiky musí brát zřetel jednak na specifické potřeby, ale také na možnosti státu. Na druhé straně se musí podílet na řešení situace v rámci společných politik Evropské unie. Jedním ze strategických zájmů České republiky v oblasti bezpečnosti je zmírnění dopadů nelegální migrace a boj proti ní.

V oblasti potírání nelegální migrace je klíčovým dokumentem Akční plán boje s nelegální migrací, který byl schválen Usnesením vlády České republiky č. 108 dne 4. února 2004. Součástí tohoto dokumentu je harmonogram pro plnění opatření, který je každoročně novelizován. Navrhovaná opatření jsou rozvržena do oblastí prevence, kontroly a postihů, legislativy, meziresortní spolupráce a mezinárodní spolupráce. (57)

V červenci 2015 byla Usnesením vlády č. 621 schválena nová Strategie migrační politiky České republiky. K provedení její koordinace byl pověřen Koordinační orgán pro řízení ochrany státních hranic a migraci. Strategie formuluje postupy a priority České republiky v oblasti migrace a azylu. Jako prioritní byly zvoleny následující oblasti: integrace cizinců, nelegální migrace a návratová politika, azyl, vnější dimenze migrační politiky, volný pohyb osob v Evropské unii a schengenská

spolupráce, legální migrace, mezinárodní a evropské závazky České republiky v oblasti migrace. (58)

V průběhu roku 2016 byl Ministerstvem vnitra České republiky vypracován Audit národní bezpečnosti, který na základě posouzení mezinárodní bezpečnostní situace stanovuje bezpečnostní hrozby pro Českou republiku. Jedna z kapitol tohoto dokumentu se věnuje problematice týkající se bezpečnostních aspektů migrace, mezi které byla zařazena nelegální migrace jako důsledek zvýšeného počtu lokálních ozbrojených konfliktů ve světě a také nedostatečná integrace legálně přicházejících migrantů. Jako související kapitoly s migrací musíme zmínit kapitolu Extremismu, která se věnuje možné radikalizaci migrantů, a kapitolu Terorismus. (59)

V České republice migrační a azylová politika spadá pod správu Ministerstva vnitra České republiky, v rámci kterého za tuto oblast odpovídá Odbor azylové a migrační politiky. Odbor působí v oblasti „*mezinárodní ochrany, uprchlictví, vstupu a pobytu cizinců, koncepce integrace cizinců, státního integračního programu a schengenské spolupráce*“. (60) Dále předkládá návrhy na zřízení azylových zařízení nebo zařízení pro zajištění cizinců. Hlavní cíle migrační politiky České republiky směřují k přijetí takových opatření, která budou posilovat řízení a regulaci legální migrace, minimalizovat nelegální migraci a současně s tím bude zajištěna účinná ochrana státních hranic. Všechna tato opatření musí být v souladu se Zásadami politiky vlády v oblasti migrace cizinců. (61) Dle ustanovení zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, je tento odbor kompetentní k řízení žádostí o udělení mezinárodní ochrany formou azylu nebo doplňkové ochrany.

Tabulka 1 Počty žádostí o mezinárodní ochranu (Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky, vlastní zpracování)

Žádostí v letech	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Nové	491	914	1240	1215	1142	1361
Opakované	216	242	285	262	308	341
CELKEM	707	1156	1525	1447	1450	1708

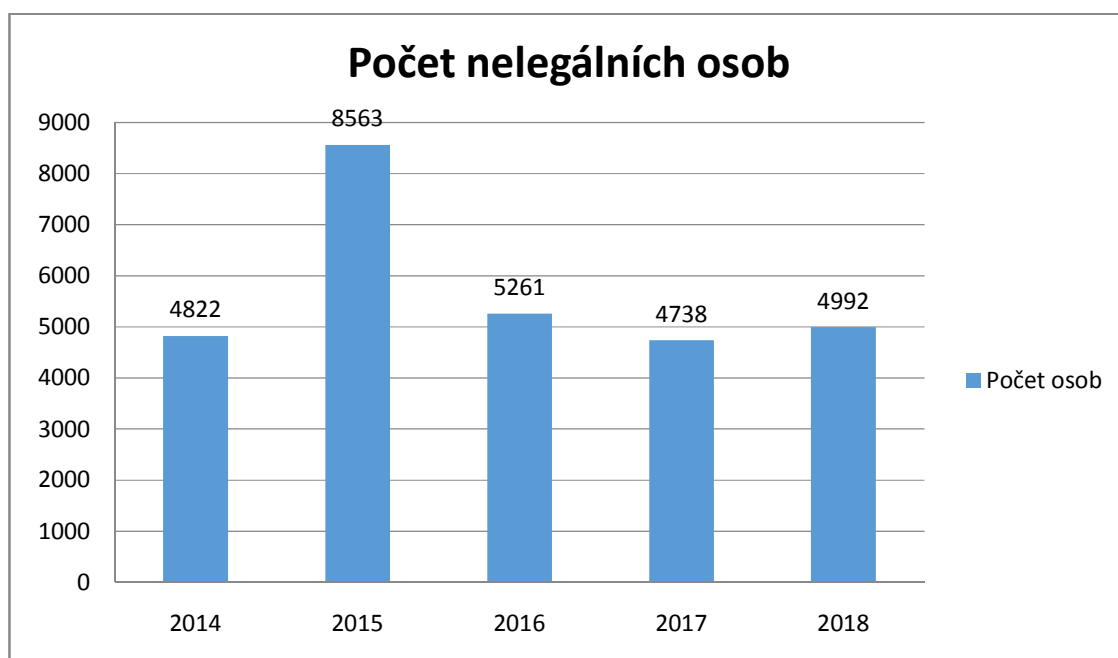
Popis tendencí Tabulka 1: Dle informací, které vydalo Ministerstvo vnitra České republiky (viz tabulka 1), je zřetelný velký nárůst počtu žádostí o udělení mezinárodní ochrany formou azylu již v roce 2014, tedy ještě před propuknutím migrační krize. Rok 2016 byl téměř srovnatelný s rokem předešlým a v roce 2017 dokonce došlo k mírnému poklesu. Rok 2018 měl ale opět stoupající tendenci.

Hlavním dokumentem upravujícím pobyt cizinců na území České republiky je zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. Tento zákon upravuje podmínky vstupu, pobytu a vycestování cizince z území.

Výčet legislativních norem, týkajících se azylu a migrace je možné najít na stránkách Ministerstva vnitra České republiky – Azyl, migrace a integrace.

Pro efektivní migrační politiku je také nezbytná fungující a účinná návratová politika. Každý členský stát, Českou republiku nevyjímaje, preferuje dobrovolný návrat osoby neoprávněně se nacházející na území státu. Pro případy, kdy cizinec odmítá stát opustit dobrovolně, jsou zajištěny mechanismy, readmisní dohody, které umožňují realizovat vyhoštění. Česká republika má tyto dohody sjednány s následujícími státy: Polsko, Rumunsko, Maďarsko, Spolková republika Německo, Kanada, Bulharsko, Slovinsko, Chorvatsko, Slovensko, Moldavsko, Rakousko, Vietnam, Švýcarsko, Arménie, Gruzie, Pákistán, Bosna a Hercegovina, Makedonie, Černá Hora, Srbsko, Ukrajina, Rusko, Albánie, Srí Lanka, Macao a Hongkong. (13)

Asistované dobrovolné návraty se řeší u neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu a u cizinců, kterým byla rozhodnutím o správním vyhoštění či rozhodnutím o povinnosti opustit území republiky uložena povinnost vycestovat z území. Problematiku nucených návratů příslušníků třetích zemí zabezpečuje Policie České republiky prostřednictvím svého útvaru Ředitelství služby cizinecké policie. Tento útvar vykonává činnost související s ochranou státních hranic, řešením trestné činnosti související s překračováním státních hranic a s přeshraniční trestnou činností, odhalováním nelegální migrace a uplatňováním represivních opatření vůči cizincům, kteří se na území České republiky zdržují v rozporu se zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. Další úkoly vyplývají z mezinárodních smluv a právních předpisů Evropského společenství. Zástupci Ředitelství služby cizinecké policie se spolupodílejí na společných operacích agentury Frontex na různých úsecích evropských hranic (Maďarsko – Ukrajina, Řecko, Itálie), také na mezinárodních letištích.

Graf 1 Vývoj nelegální migrace (Zdroj: Ředitelství služby cizinecké policie, vlastní zpracování)

Popis tendencí Graf 1: Cizinecká policie zajistila na území České republiky v roce 2015 celkem 8 563 nelegálních migrantů (viz graf 1), což v porovnání s rokem předchozím znamená vysoký nárůst. V roce 2016 došlo k mírnému poklesu, jehož příčinou dle zpráv Ředitelství služby cizinecké policie bylo přijetí technického a organizačního opatření na hlavní tranzitní trase vedoucí přes naše území (zvýšené kontroly na hranicích). Rok 2017 se dostal na poslední místo co do počtu zajištěných cizinců v námi sledovaném období. I přes skutečnost, že v roce 2018 došlo k mírnému nárůstu, můžeme konstatovat, že situace v oblasti nelegální migrace na území České republiky je stabilizovaná.

Pro názornost uvádíme dva praktické případy záchytu cizinců, neoprávněně se zdržujících na území České republiky a konkrétní řešení jejich případu.

Readmise z roku 2017

Hlídka obvodního oddělení Policie České republiky v březnu 2017 kontrolovala cizince, občana Evropské unie, státní příslušnost Polsko. Lustrací v dostupných informačních systémech policie bylo zjištěno, že kontrolovaná osoba je vedena v evidenci nežádoucích osob z důvodu toho, že cizinec byl trestním příkazem odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání deseti měsíců s podmíněčným odkladem na tři roky, a zároveň mu byl uložen trest vyhoštění z území České republiky na dobu tří let.

Jelikož cizinec i přes pravomocné rozhodnutí soudu pobýval na území neoprávněně, byla kontaktována státní zástupkyně, která sdělila, že v jednání cizince nespátřuje podezření ze spáchání trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání. Na základě této skutečnosti byl cizinec předán cizinecké policii.

S cizincem bylo zahájeno řízení o povinnosti opustit území dle § 50a odst. 3 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

a o změně některých zákonů. Podle tohoto paragrafu policie vydá rozhodnutí o povinnosti opustit území cizinci, který má být předán podle mezinárodní smlouvy sjednané s jiným členským státem Evropské unie.

V rámci zahájeného správního řízení byl s cizincem sepsán protokol o výsledku účastníka řízení. Do protokolu cizinec uvedl, že do České republiky přijel z Polska a chtěl si zde vyzvednout přítelkyni, se kterou by odcestoval zpět do Polska. Na otázku zda si je vědom, že se na území České republiky zdržuje neoprávněně, odpověděl, že ano. Nevěděl jak jinak řešit situaci, protože přítelkyně nikdy sama nikam necestovala.

Cizinci bylo vydáno rozhodnutí o povinnosti opustit území na základě skutečnosti, že neoprávněně vstoupil a neoprávněně pobýval na území a má být předán podle mezinárodní smlouvy (dohoda mezi vládou České republiky a vládou Polské republiky o předávání osob na společných státních hranicích – převzetí osob, které na území žádající strany nesplňují nebo přestaly splňovat podmínky pro vstup nebo pobyt – readmisní dohoda). Cizinecká policie na základě shora uvedené dohody odeslala žádost o převzetí cizince polské straně.

Na základě odpovědi - souhlasu s převzetím, ve které bylo stanoveno datum, hodina a místo převzetí, byl cizinec eskortován na společné pracoviště v Kudowie Zdroj a zde byl předán polské straně. (62)

Dublin 2018

Na základě oznámení na tísňovou linku 158 byla cizinecká policie v červnu 2018 přivolána na parkoviště jedné firmy, kde z nákladního vozidla, které zde parkovalo, vyskočil muž snědé pleti a utekl. Tento muž byl vypátrán, a protože se neprokázal žádným dokladem ověřujícím jeho totožnost, byl cizineckou policií zajištěn a eskortován k provedení dalších úkonů, vedoucích ke zjištění jeho totožnosti.

Prostřednictvím tlumočnicka bylo zjištěno, že se jedná o cizince z Afganistánu. K osobě na základě sejmутí daktyloskopických otisků prstů vyšla shoda v systému Eurodac. Díky této skutečnosti bylo potvrzeno, že cizinec podal žádost o mezinárodní ochranu v Rumunsku a Bulharsku. Do protokolu o výsledku účastníka řízení, který byl sepsán za přítomnosti tlumočnicka do jazyka paštského, cizinec uvedl, že z Afganistánu odešel v březnu 2016, kdy cestoval převážně pěšky nebo autem přes Pákistán do Iránu, a dále do Turecka. Z Turecka vycestoval do Bulharska, kde pobýval čtyři a půl měsíce. Zde byl zajištěn policií, umístěn do uprchlického tábora a dle jeho sdělení obdržel azylovou kartu. Rozhodl se, že tábor opustí, protože cílem jeho cesty bylo Německo. Z Bulharska pokračoval do Srbska, kde strávil 10 měsíců. Zde ho oslovil nějaký muž a za úplatu mu pomohl dostat se do kamionu, který měl jet do Německa.

Cizinec byl na základě shromážděných informací zajištěn do záchytného zařízení pro cizince, za účelem jeho předání do státu vázaného přímo použitelným předpisem Evropské unie (nařízení Evropského parlamentu a rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26.06.2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochraně podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států).

Ze strany cizinecké policie byl informován Odbor azylové a migrační politiky o zjištění shody v systému Eurodac. Odbor azylové a migrační politiky odpověděl, že u cizince byl zahájen postup podle Dublinského nařízení, a v daném případě byly odeslány za účelem zjištění příslušného státu na základě shody v systému Eurodac, žádosti o přijetí zpět do Rumunské a Bulharské republiky.

Dále byla cizinecká policie informována, že Rumunsko zamítlo žádost o převzetí cizince s odůvodněním, že odpovědnou zemí je Bulharská republika, a že marně uplynula lhůta pro odpověď Bulharské republiky. V souladu čl. 25 odst.

Dublinkého nařízení se má tedy za to, že žádosti bylo vyhověno (to znamená Implicitní souhlas). Cizinecká policie byla požádána o prodloužení zajištění v zařízení pro zajištění cizinců.

Následně Odbor azylové a migrační politiky zaslal cizinecké policii oznámení o ukončení řízení podle Dublinkého nařízení, které obsahovalo informaci, že ve stanovené lhůtě pro zajištění nebude moci být realizováno předání cizince do odpovědného členského státu v rámci tohoto nařízení, z důvodu nemožnosti aplikace zmíněného nařízení. Cizinecká policie byla Odborem azylové a migrační politiky požádána o ukončení zajištění cizince.

Cizinci bylo vydáno rozhodnutí o povinnosti opustit území dle §50a odst. 3 písm. b) zák. č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území. Podle tohoto paragrafu policie vydá rozhodnutí o povinnosti opustit území cizinci, který má být předán podle přímého použitelného předpisu Evropské unie, a je mu umožněno dobrovolné vycestování. V tomto rozhodnutí byla stanovena cizinci lhůta k opuštění území a vydán výjezdní příkaz s dobou platnosti na 10 dní.

Cizinec byl následně propuštěn ze záchytného zařízení pro cizince. (63)

5.2 Migrační a azylová politika Slovenské republiky

Základy migrační politiky byly položeny usnesením vlády Slovenské republiky č. 846 z roku 1993. Slovenská migrační politika stojí na šesti základních principech, mezi které patří: princip suverenity, zákonnosti, regulace legální migrace, aktivní spolupráce s Evropskou unií, zákazu diskriminace a princip flexibility.

- Princip suverenity zabezpečuje, v rámci sjednaných závazků s ostatními členskými státy Evropské unie, ochranu národních zájmů a regulaci migrace.

- Princip zákonnosti zaručuje při respektování Ústavy Slovenské republiky, mezinárodních dokumentů, smluv a dalších právních předpisů, ochranu a dodržování lidských práv a svobod.
- Princip regulace legální migrace vytváří podmínky pro řízení a regulaci migrace v rámci zákonných postupů a stanovuje podmínky, za kterých je Slovenská republika schopná a ochotná legální migranty přijímat.
- Princip aktivní spolupráce s Evropskou unií sjednocuje migrační politiky v součinnosti s mezinárodními a mimovládními organizacemi.
- Princip zákazu diskriminace zabezpečuje stejný přístup a příležitosti pro všechny cizince, kteří na jejím území pobývají v souladu se zákony, a dále vylučuje možnost protěžování těchto osob.
- Princip flexibility zakládá na soustavném a postupném zlepšování migrační politiky. (64)

Migrační politika Slovenské republiky spadá pod správu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, které je ústředním orgánem v oblasti azylu a migrace. Svou činnost vykonává prostřednictvím Migračního úradu a Úradu hraničnej cudzineckej polície. Migračný úrad Ministerstva vnútra Slovenskej republiky rozhoduje o udělování azylu a doplňkové ochrany, řídí a organizuje úkoly v rámci integrace azylantů, podílí se na tvorbě státní migrační politiky, zabezpečuje chod jednotlivých azylových zařízení a center, spolupracuje s Úřadem vysokého komisaře OSN (Organizace spojených národů) pro uprchlíky a s neziskovými organizacemi, zpracovává a vydává statistiky v oblasti azylu. Úřad hraničnej cudzineckej polície řídí organizační složky zabezpečující ochranu státní hranice, povolování a kontrolu pobytu cizinců, vyhošťování a realizaci dublinského nařízení, bojuje proti nelegální migraci a převaděčství. Provádí analýzy rizik a spolupracuje s agenturou Frontex. (65)

Nepostradatelnou roli v otázkách migrace a integrace cizinců hraje Ministerstvo práce, sociálních věcí a rodiny Slovenské republiky, které navrhuje, realizuje a upravuje právní předpisy v oblasti zaměstnávání, vzdělávání a pobytu cizinců, a koordinuje výkon státní správy v této oblasti.

Povolení k pobytu (víz), vydávané mimo Slovenskou republiku na jednotlivých velvyslanectvích či konzulátech, spadá pod správu Ministerstva zahraničních věcí a evropských záležitostí Slovenské republiky. Spolupracuje s dotčenými institucemi při realizaci readmisních dohod, dobrovolných návratů nebo vyhoštění.

Poskytováním právní pomoci žadatelům o azyl prostřednictvím Center právnej pomoci, se zabývá Ministerstvo spravodlivosti. (22 stránky 69 - 73)

Základním dokumentem upravujícím migrační politiku je zákon č. 480/2002 Z.z, o azyle a o zmene a doplneni niektorých zákonov. Zákon upravuje postup v azylovém řízení, stanovuje práva a povinnosti žadatelů o azyl, integraci azylantů do společnosti, pobyt v azylových zařízeních a stanovuje působnost jednotlivých orgánů zabývajících se touto problematikou.

Základní práva a povinnosti cizinců, jejich vstup a pobyt na území Slovenské republiky upravuje zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Tabulka 2 Počty žádostí o udělení azylu (Zdroj: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, vlastní zpracování)

Žádosti v letech	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Počet žádostí	441	331	330	146	166	178
Udělené	15	14	8	167	29	5
Zamítnuté	124	197	124	82	77	128

Popis tendencí Tabulka 2: Z tabulky, která byla vytvořena na základě informací Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, je zcela patrné, že Slovensko není pro migranty, kteří mají v úmyslu podat žádost o udělení mezinárodní ochrany cílovou destinací. Od vypuknutí migrační krize, nedošlo k nárůstu počtu žádostí o udělení azylu.

Migrační politika Slovenskej republiky s výhledem do roku 2020 byla přijata vládou Slovenské republiky v roce 2011. Cílem migrační politiky je v souladu s vnitrostátními zájmy Slovenské republiky vytvořit odpovídající podmínky pro legálně přicházející migranty a jejich integraci do společnosti, na druhé straně je nutné zvýšit ochranu hranic a bojovat proti migraci nelegální. V oblasti azylu je nutné spolupodílet se na přijetí společného evropského azylového systému za předpokladu, že každý členský stát bude mít právo stanovit si pro svou zemi přijatelné podmínky v rámci udělování mezinárodní ochrany. (66)

5.3 Migrační a azylová politika Spolkové republiky Německo

Německá spolková republika je dlouhou dobu hlavním cílem nelegálních migrantů. Z touhy migrantů dostat se právě do Německa velmi profitují organizované skupiny převaděčů. Pašování lidí je často spojeno i s další trestnou činností, se zajišťováním nelegálního zaměstnání, a také souvisí se zneužíváním sociálních dávek. Německo aktivně bojuje proti těmto neoprávněným aktivitám. Jsou prováděny zvýšené kontroly na mezinárodních letištích, podél hranic a na

železnicích. Probíhají různé formy spolupráce mezi spolkovou policií, státními složkami a Federální celní správou, ve formě společných vyšetřovacích týmů. Federální policejní důstojníci jsou vysíláni do zemí původů nelegálních migrantů a do tranzitních zemí v rámci společných operací agentury Frontex, nebo na základě bilaterálních dohod s jinými členskými státy. Jsou organizovány společné policejní hlídky v sousedních zemích a další aktivity. (67)

V květnu 2006 bylo založeno Společné středisko pro analýzu a politiku nelegální migrace (GASIM), ve kterém jsou zastoupeny orgány, které analyzují a vyhodnocují informace související s nelegálním přistěhovalectvím, a hrají tak klíčovou roli v boji s nelegální migrací. V tomto středisku jsou zastoupeny následující správní orgány: Spolkový úřad kriminální policie, Federální policie, Spolkový úřad pro migraci a uprchlíky, Federální celní správa, Federální zpravodajské služby, Federální úřad pro ochranu ústavy a Federální ministerstvo zahraničí. Pro efektivní práci tohoto střediska je důležitá nejen účast vnitrostátních orgánů, ale také spolupráce na mezinárodní úrovni. (68)

Německá migrační politika spadá pod správu Ministerstva vnitra (Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat), které jí dále deleguje na Spolkový úřad pro migraci a uprchlíky (Bundesamt für Migration und Flüchtlinge). Tento úřad rozhoduje o žádostech o udělení mezinárodní ochrany v rámci vnitrostátních zákonů a v souladu s evropskými směnicemi a nařízeními. Na základě ustanovení článku 16a Ústavy Spolkové republiky Německo, mají osoby, které jsou pronásledovány z politických důvodů, právo na azyl. V rámci Spolkové republiky Německo není právo na azyl zakotveno pouze v Ženevské úmluvě o uprchlících z roku 1951, ale právě v Ústavě. Toto právo představuje jediné základní právo vztahující se přímo na cizince. (69)

Problematiku migrace řeší Zákon o pobytu, hospodářské činnosti a integraci cizinců na spolkovém území (Residence Act – Aufenthaltsgesetz, AufenthG), který

specifikuje problematiku kontroly a regulace počtu do země přicházejících migrantů. Dalším zákonem řešícím tuto problematiku je Zákon o azylu (Das Asylgesetz – AsylG), který definuje podmínky azylového řízení a zaručuje spravedlivý rozhodovací proces. Slouží k ochraně osob, kterým v zemi svého původu hrozí pronásledování nebo je ohrožena jejich osobní svoboda či život. (70)

Tabulka 3 Počet přijatých žádostí o azyl (Zdroj: Aktuelle Zahlen zu Asyl 02-2019, vlastní zpracování)

Žádosti v letech	2015	2016	2017	2018
Počet žádostí	476 649	745 545	222 683	185 853

Popis tendencí Tabulka 3: Počet přijatých žádostí v Německu je od počátku vzniku migrační krize i přes jeho klesající tendenci obrovský (viz Tabulka 3). Německý ministr vnitra na tiskové konferenci v Berlíně, která se konala v lednu 2019, oznámil, že migraci se daří usměrňovat. Toto potvrzuje i klesající počet žádostí o azyl. (71)

V rámci řízení o udělení mezinárodní ochrany lze získat status uprchlíka, podpůrnou ochranu nebo ochranu ve formě azylu, což cizince opravňuje k přechodnému pobytu na území. Ve chvíli, kdy se zjistí, že se cizinec dopustil válečného zločinu nebo závažného trestného činu mimo území Německa, porušil cíle či zásady Organizace spojených národů, představuje bezpečnostní riziko pro společnost, nebo byl odsouzen k trestu odnětí svobody, nárok na ochranu zaniká. (72) V rámci Spolkové republiky Německo byl zaveden systém kvót pro spravedlivé rozdělení. Žadatelé jsou přijímáni v přijímacích zařízeních dle aktuálních kapacit v jednotlivých spolkových zemích, bez možnosti výběru konkrétní lokality. Jedinou výjimku představuje předložení důkazů o tom, že v konkrétním místě má žadatel své rodinné příslušníky, nebo zvláště závažné důvody, pro které nemůže v daném místě pobývat. Po prověření veškerých potřebných informací je žadateli vydáno konečné rozhodnutí, které jej opravňuje

k pobytu, nebo ukládá povinnost území opustit. Neopustí-li území ve stanovené lhůtě, dochází k vyhoštění. (73)

V reakci na migrační krizi byl na podzim roku 2015 schválen azylový balík I, díky kterému byla prodloužena doba pobytů žadatelů v azylových zařízeních ze tří na šest měsíců. Těmto osobám byl vysloven zákaz práce a doposud vyplácené sociální minimum začalo být poskytováno formou věcných prostředků. V březnu 2016 byl schválen azylový balík II, jehož hlavním cílem bylo zrychlení azylové procedury, omezení přijímání rodinných příslušníků imigrantů a u neúspěšných žadatelů zrychlení jejich vypovězení ze země. (22 stránky 62 - 68)

5.4 Migrační a azylová politika Rakouské republiky

Rakouská migrační politika spadá pod Federální ministerstvo vnitra (BMI), které dále spolupracuje s dalšími orgány a institucemi.

Rakouský spolkový úřad pro přistěhovalce (BFA) zahájil svou činnost v roce 2014, a zprávy o své činnosti podává přímo spolkovému ministrovi vnitra. Dalšími organizačními jednotkami jsou přijímací střediska. Mezi hlavní úkoly úřadu patří: provádění azylových řízení, ukončování pobytu, vydávání dokladů potřebných k pobytu, zavádění bezpečnostních opatření, koordinování dobrovolných návratů a vyhoštění. Každý případ přezkoumání žádosti o azyl, je posuzován individuálně. Postup azylového řízení se řídí zákonem o azylu z roku 2005 (AsylG 2005). Žádost může být podána bezpečnostním orgánům nebo policejním úřadům. Pokud se v průběhu řízení zjistí, že žadatel již dříve v jiném členském státě požádal o mezinárodní ochranu, postupuje se dále dle Dublinského nařízení, a žadatel je předán příslušnému státu. Funkční migrační politika je nezbytnou součástí azylového systému. V případě, že se na území Rakouska nachází neoprávněně pobývající cizinec, vždy je mu dána na základě rozhodnutí možnost dobrovolně vycestovat. Neučiní-li tak, je vyhoštěn. Pokud existují důvody pro nemožnost vyhoštění cizince, například domovská země nevystaví cestovní doklad, může

cizinec požádat o vydání karty pro tolerované osoby. V rámci vývoje jednotlivých případů může BFA vydat rozhodnutí o zadržení cizince, pro jeho následné vyhoštění a deportaci ze země, zejména z důvodu existence rizika jeho útěku. Samotné vyhoštění provádí příslušné ředitelství policie. (74)

Tabulka 4 Počet žádostí o azyl (Zdroj: Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl, vlastní zpracování)

Žádosti v letech	2014	2015	2016	2017	2018
CELKEM	28 064	88 340	42 285	24 735	13 400

Popis tendencí Tabulka 4: Největšímu náporu v počtu podaných žádostí o azyl muselo Rakousko čelit v roce 2015 (viz Tabulka 4). Díky zavedeným opatřením, spočívajícím zejména v ochraně svých hranic, počet žádostí o azyl rapidně klesl. Pokles je připisován i uzavření balkánské cesty do střední Evropy. Rakousko také již v roce 2016 nastavilo horní hranici limitující počet přijatých žádostí o azyl za určité období. (75)

Na základě ustanovení zákona o obecných správních postupech (AVG), musí být v žádostech o udělení ochrany rozhodnuto do šesti měsíců od přijetí žádosti. Do dvaceti kalendářních dnů musí být jasné, zda úřad hodlá žádost zamítnout jako nepřijatelnou z důvodu Dublinského nařízení, nebo z jiných důvodů. Od září 2018 může být tato lhůta prodloužena o dalších dvacet dnů. (76)

V rámci Zemského policejního ředitelství hlavní úkoly cizinecké policie vykonává Zásahové pohraniční a cizinecké oddělení. Toto oddělení vyřizuje agendu v prvním stupni pro zemské město, ale i vyšší záležitosti pro spolkovou zemi. Úkoly cizinecké policie upravuje zákon o cizinecké policii (FPG 2005). Mezi hlavní úkoly patří: provádění vyhoštění a vrácení osob, vydávání usnesení a rozhodnutí v rámci ukončení pobytu na území, provádění soudních a trestních jednání, vízové záležitosti nebo vydávání dokumentů pro cizince. (77)

5.5 Společné aktivity

Na základě mezinárodních smluv o policejní spolupráci jsou prováděny různé společné akce. Z pohledu České republiky mezinárodní spolupráce s Německem probíhá formou vzájemných vzdělávacích činností – školení v oblasti právních předpisů, nácvik modelových situací, předávání poznatků o přeshraniční trestné činnosti. Také jsou prováděny v rámci přímého výkonu služby společné hlídky na území obou států. V oblasti spolupráce s Rakouskem probíhají pravidelná jednání, na kterých je projednávána bezpečnostní situace a přínos společných hlídek, který je spatřován zejména v preventivní oblasti. Taktéž spolupráce se Slovenskem je realizována prostřednictvím společných hlídek a předávání informací zpravidla o nelegální migraci tranzitujících osob. Spolupráce se sousedními státy je realizována také při předávání a přebírání osob na základě readmisních dohod či Dublinského nařízení.

V roce 2017 a 2018 oproti minulým rokům, kdy vypukla migrační krize, došlo ke snížení počtu tranzitní nelegální migrace, i přesto ale byly zjišťovány případy převozů osob v dopravních prostředcích (různé druhy úkrytů). Jednalo se o tranzity ve směru ze Slovenska nebo Rakouska, s cílem migrantů dále pokračovat do Německa. Na základě těchto skutečností došlo k navýšení přímé spolupráce v oblasti odhalování nelegální migrace. (78)

5.6 Porovnání trendů v jednotlivých letech

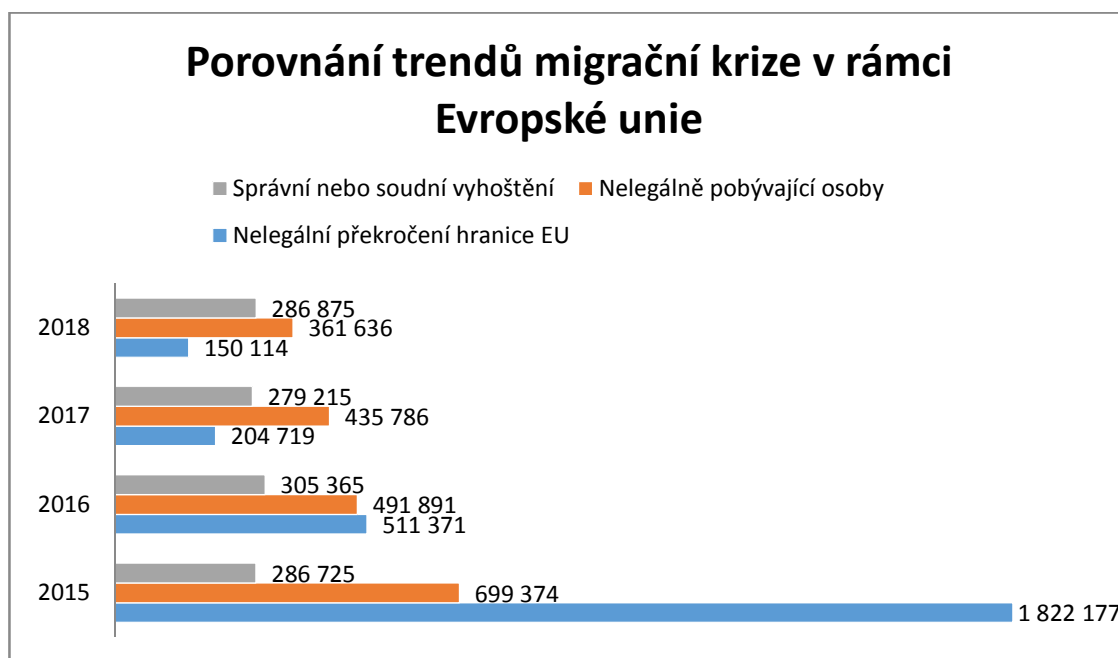
Členské státy Evropské unie v roce 2015 zaznamenaly rekordní počty nelegálního překračování vnějších hranic v počtu 1 822 337 zaznamenaných případů. Přesný počet migrantů, kteří se nelegálně dostali do Evropské unie, nebylo a není možné zcela přesně určit, neboť neexistuje žádný systém, který by umožňoval sledovat pohyb osob po nelegálním překročení hranice. Nejvytíženější cestou se stala Východní středomořská trasa, vedoucí mezi Tureckem a řeckými ostrovy. Velké přílivy migrantů se pro některé státy staly novou zkušeností a také

odhalily nedostatky, se kterými bylo nutné se vypořádat. Vyvstala potřeba rozšíření oblastí dozorů a pátracích a záchranných operací. Palčivým problémem byla malá kapacita přijímacích zařízení pro tisíce osob a jejich registrace, nedostatek odborných znalostí týkajících se cestovních dokladů. Objevily se potíže při řešení nepravých prohlášení o státní příslušnosti či věku, odhaleny byly také vady systému Eurodac. Pařížské útoky na konci roku 2015 vyvolaly obavy, že teroristé mohli využít nelegální migrační toky pro vstup do Evropy. Německo v září 2015 dočasně zavedlo kontroly na svých hranicích, při kterých se zaměřilo na pozemní hranici s Rakouskem. Po teroristickém útoku ve Francii v roce 2015, federální policie kontrolu svých hranic rozšířila na větší území. Rakousko zavedlo dočasné kontroly svých hranic se Slovinskem, Itálií, Maďarskem a Slovenskem, odkud přicházely největší počty migrantů. Česká republika hraniční kontroly nezavedla. (79)

Evropská unie v roce 2016 zažila další rok migračního tlaku, ve kterém bylo odhaleno více než 511 371 nelegálních přechodů hranic. Ke snížení počtu oproti roku 2015 došlo zejména díky přijetí a zavedení mnohých opatření na hranicích. Vytíženost tras se mírně posunula na centrální Středomořskou trasu. Podle informací Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu se počet žádostí o azyl v roce 2016 oproti roku 2015 významně snížil. Klesající trend byl zaznamenán i ve zjištění případů nelegálního pobytu na území členských států. Probíhající migrační krize byla obzvláště náročná pro Řecko a Itálii, které se staly hlavními vstupními branami do Evropy. K řešení této situace byly vybudovány tak zvané Hotspoty, které napomáhají při identifikaci, registraci, zpracování žádostí o azyl, nebo při návratových operacích. Kapacity těchto zařízení byly překračovány a následky se projevíly propuknutím nepokojů v několika zařízeních. (80)

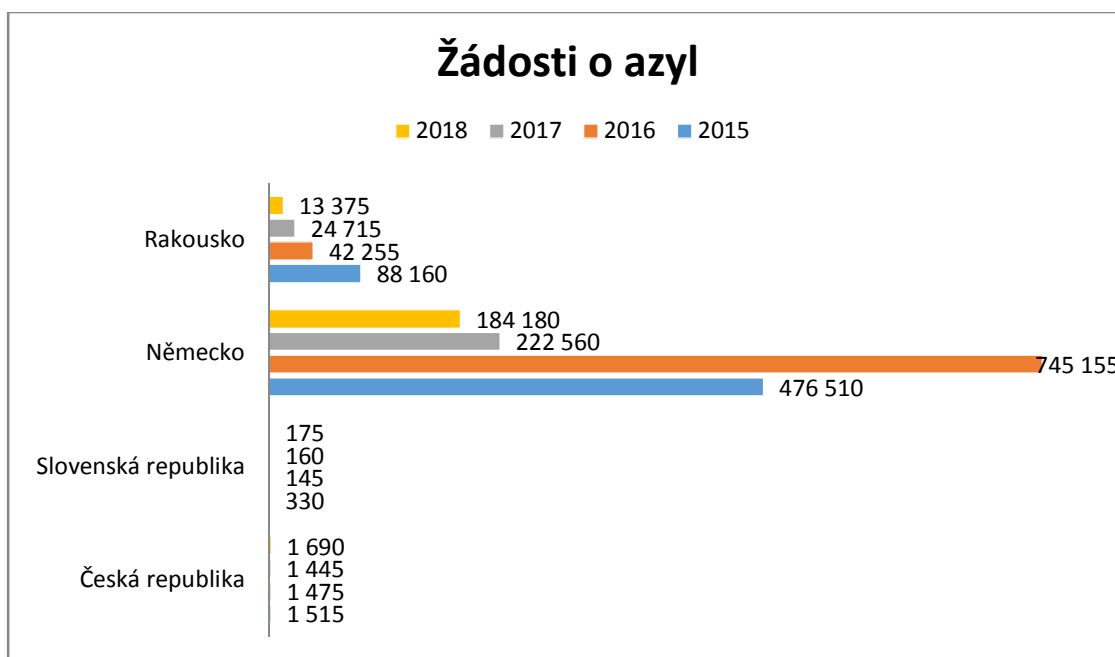
V roce 2017 byl zaznamenán výrazný pokles odhalení nelegálního překračování vnějších hranic Evropské unie, přičemž tento trend pokračuje nadále do roku 2018.

Agentura Frontex v rámci svých operací udržuje přijatelnou situaci na vnějších hranicích Evropské unie. (81) (82)

Graf 2 Porovnání trendů migrační krize (Zdroj: Frontex – Risk Analysis, Vlastní zpracování)

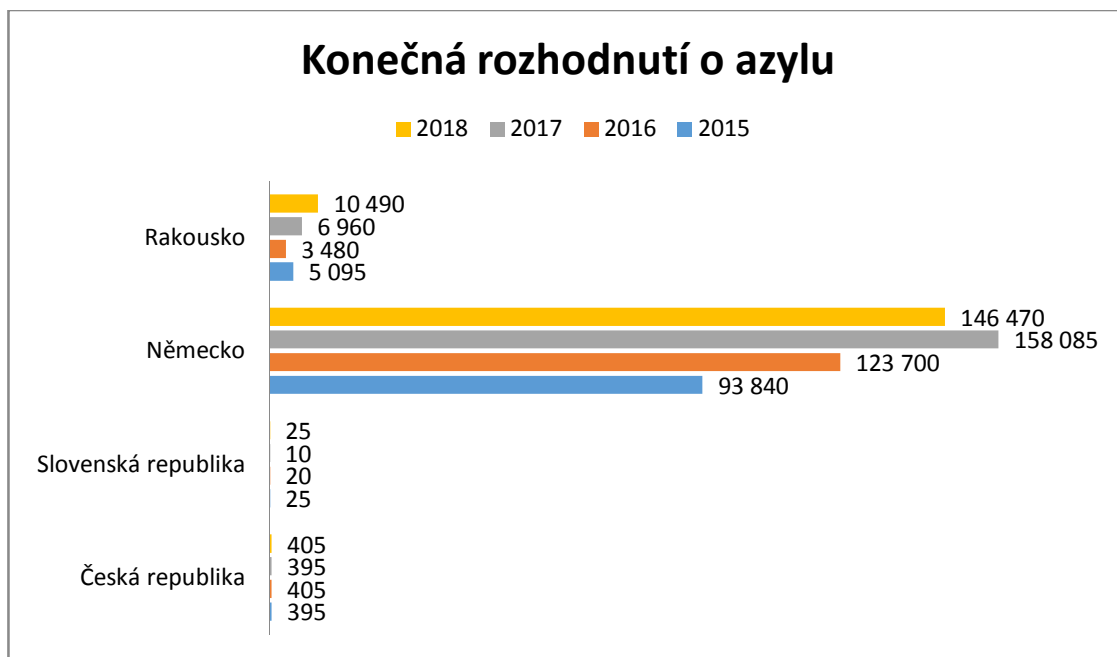
Popis tendencí Graf 2: V roce 2015 Evropa čelila obrovskému náporu přílivu migrantů, kdy břehů kontinentu dosáhlo téměř dva miliony migrantů. V následujících letech došlo k prudkému poklesu a ze statistik vyplývá, že tento trend pokračuje. Ke snížení počtu migrantů přispělo zavedení různých opatření Evropské unie, ale i některých mimoevropských států. V této souvislosti je možné sledovat taktéž klesající trend v počtu odhalených nelegálně pobývajících osob. Počty správních nebo soudních vyhoštění jsou v námi sledovaném období téměř na stejném počtu. Dle dostupných informací je tato skutečnost zapříčiněna zejména nedostatečně rychlou procedurou těchto řízení a omezenou kapacitou, kterou jsou orgány schopné vyřešit. (38)_(36)_(80)

Graf 3 Porovnání žádostí o azyl v jednotlivých letech

(Zdroj: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=migr_asyappctza&lang=en, Zpracování vlastní)

Popis tendencí Graf 3: Při porovnání počtu žádostí o azyl má jasné prvenství ve všech sledovaných letech Německo, další je Rakousko, následuje Česká republika a poslední v řadě stojí Slovensko. Prvenství Německa má jasné souvislosti s počty migrantů, kteří vůbec do země přicházejí. Německo patří mezi země, které nejvíce přitahují žadatele o azyl, neboť nabízí jeden z nejvíce vstřícných a štědrých azylových systémů v Evropské unii (viz Kapitola 2.3.1). Německý ministr vnitra Maizière v roce 2015 přiznal, že hlavním důvodem proč do Německa směřuje tak velký počet migrantů, je výše dávek vyplácená v rámci azylového řízení. Tyto dávky mnohdy překračují výši platů, které jsou migrantům vypláceny, pokud jsou ve své domovské zemi zaměstnáni.

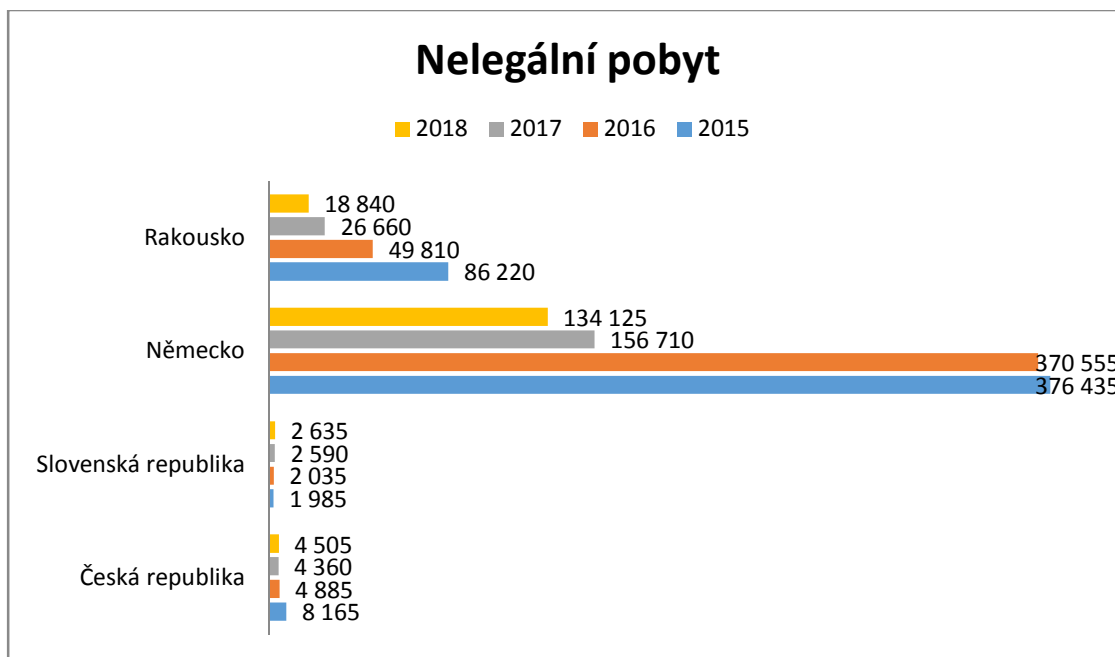

Graf 4 Konečná rozhodnutí o žádostech o azyl

(Zdroj: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=migr_asydcfina&lang=en, Zpracování vlastní)

Popis tendencí Graf 4: Počty vydaných rozhodnutí v České i Slovenské republice v námi sledovaném období jsou téměř na stejné úrovni. Německo se snaží vyřizovat co největší počet žádostí o azyl. Ministr vnitra Horst Seehofer v únoru 2019 sdělil, že chce prodloužit termín potřebný pro posouzení případů jednotlivých žádostí o azyl. Německý úřad pro uprchlíky (BAMF) nestíhá a již dnes je jasné, že má práci na dlouhé roky dopředu. Mimo nově podaných žádostí, mají německé úřady povinnost po třech letech opětovně posoudit, zda důvody pro azyl stále trvají. Pro velké množství případů, ale úřad není schopen dodržet zákonný termín pro posouzení. (83)

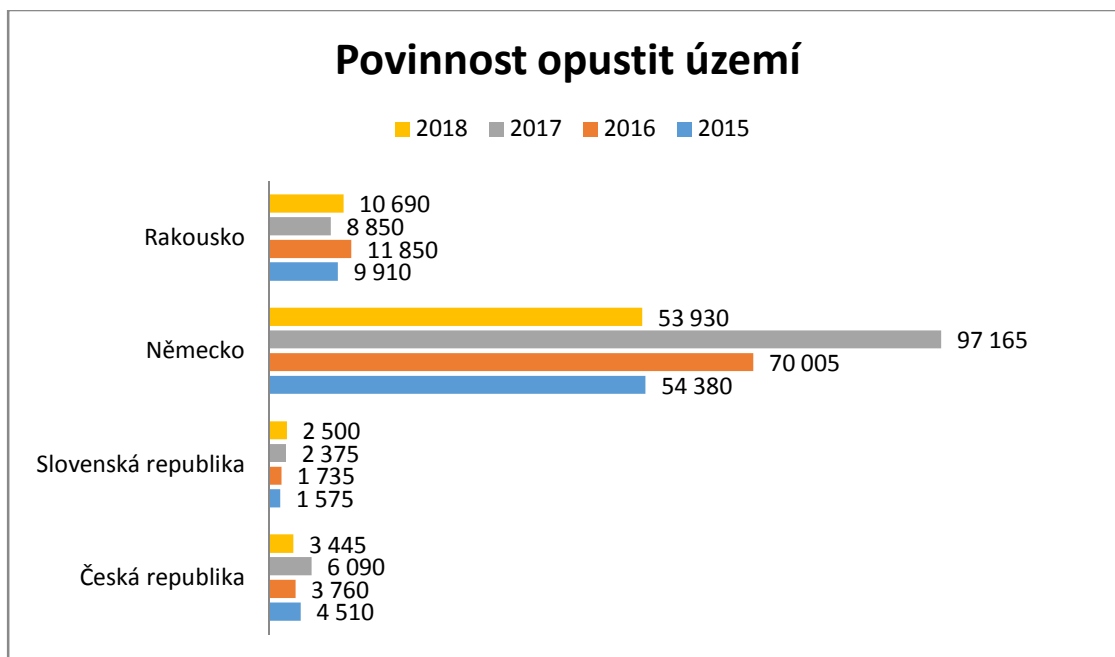

Graf 5 Počty nelegálně pobývajících osob

(Zdroj: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=migr_eipre&lang=en, Zpracování vlastní)

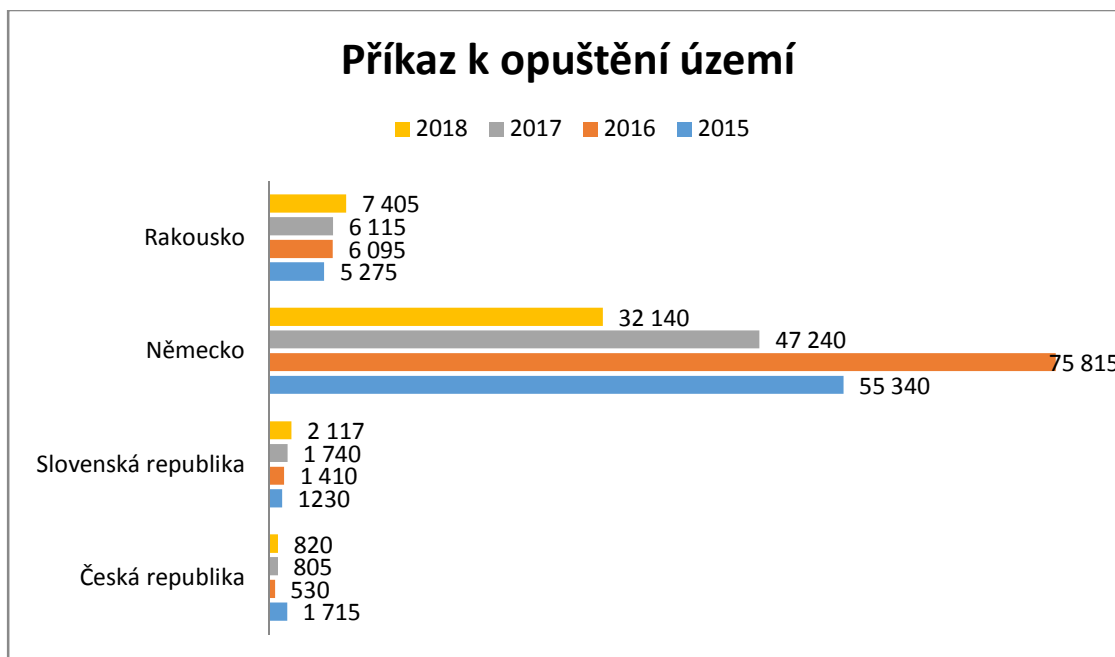
Popis tendencí Graf 5: Tato kategorie zahrnuje osoby, u kterých bylo zjištěno, že nelegálně vstoupily nebo nelegálně pobývaly na území států. Německo i Rakousko v námi sledovaném období hlásí snížení počtu nelegálních migrantů na svém území. I přes tuto skutečnost, ale Rakousko v dubnu 2019 oznámilo, že prodlužuje kontroly na svých hranicích, neboť je nadále vysoký počet lidí, kteří nelegálně překračují rakouskou státní hranici. Oproti tomu v České i Slovenské republice v roce 2018 došlo k mírnému nárůstu. V rámci prováděných opatření v boji s nelegální migrací na území České republiky, byly zjištěny nelegální vstupy z Rakouska a Slovenska s cílem migrantů pokračovat dále do Německa. (84) Dle sdělení Ředitelství služby cizinecké policie je Česká i Slovenská republika pro migranty povětšinou pouze zemí tranzitní.

Graf 6 Uložení povinnosti opustit území

(Zdroj: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=migr_eiord&lang=en, Zpracování vlastní)

Popis tendencí Graf 6: Povinnost opustit území Rakouska dosáhlo nejvyšší hranice v roce 2016. V případě České republiky a Německa se tak stalo v roce 2017. Pouze u Slovenské republiky je možné vidět stoupající tendenci.

Graf 7 Vracení na základě příkazu k opuštění území

(Zdroj: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=migr_eirtn&lang=en, Zpracování vlastní)

Popis tendencí Graf 7: Příkaz k opuštění území, tedy správní nebo soudní vyhoštění, má u Slovenské a Rakouské republiky stoupající tendenci. Nejvíce příkazů v České republice bylo vydáno v roce 2015. V následujícím roce došlo k obrovskému poklesu, který ale meziročně nadále stoupá. Naopak v Německu od roku 2017 můžeme sledovat klesající tendenci. Jedním z důvodů proč v Německu dochází k poklesu je skutečnost, že domovské státy odmítají své občany přijímat zpět (například nevystaví doklady nebo jednají velmi pomalu). Dalším důvodem je odpor migrantů – nejsou k nalezení, uvádí, že jsou nemocní nebo kladou odpor.

(85) (86)

5.7 Vyhodnocení stanovených hypotéz

Hypotéza č. 1: Předpokládáme, že námi vybrané státy jsou vystaveny stále vyššímu přílivu nelegálních migrantů.

Dle dostupných informací a statistických údajů databáze Eurostat je patrný pokles v počtu přicházejících migrantů do Evropy viz Graf 2. Zatímco v roce 2015 hranice Evropy překonalo téměř dva miliony migrantů, v roce 2018 tento počet klesl pod hranici dvou set tisíc. Pokles však neznamená ani nesignalizuje, že by skončil zájem migrantů o vstup a pobyt v Evropě. Je to důsledek přijatých opatření jednotlivých států a Evropské unie jako celku. V rámci snižujícího se celkového počtu nelegálních migrantů v Evropě, klesají čísla i v námi vybraných státech. Graf 3 porovnává počty přijatých žádostí o azyl, kde je zřetelná klesající tendence u všech vybraných států. Výjimkou je rok 2018 pro Českou a Slovenskou republiku, kde došlo k nepatrnému nárůstu počtu žádostí o azyl. Graf 5, ve kterém je analyzován počet nelegálně pobývajících osob ve vybraných státech, vykazuje ve sledovaném období pokles. Pouze u Slovenské republiky došlo v tomto období k mírnému nárůstu v řádu desítek osob. Z porovnávaných ukazatelů a výsledných čísel je zcela prokazatelné, že od roku 2015 klesá příliv nelegálních migrantů.

Hypotéza se nepotvrdila.

Hypotéza č. 2: Předpokládáme, že Česká a Slovenská republika jsou tranzitními zeměmi.

Porovnáním počtu přijatých žádostí o azyl v námi vybraných zemích a porovnáním počtu nelegálně pobývajících osob, je patrné, že v České ani Slovenské republice nedošlo k výraznějšímu nárůstu, který by překračoval čísla dvou dalších srovnávaných zemí. Z uvedeného vyplývá, že Česká ani Slovenská republika nejsou pro migranty tak atraktivní země, jako dvě zbývající. Dle několika zpráv uvedených prostřednictvím České tiskové kanceláře, bylo při

policejních akcích zaměřených na odhalování nelegální migrace zjištěno, že většina migrantů Českou republikou jen projíždí, často ve směru ze Slovenské republiky a míří do Německa. Ředitelství služby cizinecké policie na svých stránkách vydává roční statistiky týkající se nelegální migrace, kdy jedním ze sledovaných ukazatelů je právě tranzitní nelegální migrace. Zpráva za rok 2018 uvádí: „Počet cizinců odhalených v loňském roce v souvislosti s tranzitní nelegální migrací byl 191 osob, tedy o 19 více než v roce 2017. Cizinci cestovali převážně ze Slovenska a jejich cílovou zemí byla v naprosté většině Spolková republika Německo. Z hlediska státní příslušnosti šlo nejčastěji o občany Iráku, Sýrie, Afghánistánu a Nigérie.“ (87)

Hypotéza se potvrdila.

Hypotéza č. 3: Předpokládáme, že nejvíce migrantů míří do Spolkové republiky Německo.

Z médií i ze statistik vyplývá, že Německo je cílovou destinací pro velkou většinu migrujících osob. Německo se svými výslednými čísly dominuje ve všech námi sledovaných letech i ve všech kategoriích. Jako jedno vysvětlení, které se pojí s rokem 2015 a počátkem migrační krize, je otevření německých hranic pro syrské uprchlíky, kteří uvízli v Maďarsku a před ním. Dále je to bezesporu štědrost sociálního systému Německa, která nabízí nejvyšší sociální dávky ze všech námi sledovaných států a stává se velkým lákadlem. Na začátku roku 2019 v médiích proběhla zpráva, že německá vláda hodlá příspěvky migrantům dokonce ještě navýšit na úkor zpřísnění odsunu neúspěšných žadatelů o azyl. Tento návrh zatím nebyl schválen. Faktorem ovlivňujícím výběr cílové země je zcela jistě také pobyt rodinných příslušníků či přátel v konkrétní dané zemi, kam směřují. V neposlední řadě jsou to sítě pašeráků, které ovlivňují cesty migrantů.

Hypotéza se potvrdila.

6 DISKUZE

Migrace je velkým problémem zasahující svým způsobem nás všechny, a neschováme se před ní jen tím, že zavřeme oči. O problému je potřeba nejen mluvit, ale také jednat. Neznamená přece, že se nás to netýká jen proto, že se to všechno odehrává za našimi hranicemi. Od vypuknutí migrační krize se toho velmi mnoho odehrálo, byla přijata různá opatření, legislativní i nelegislativní návrhy.

Již na jaře roku 2015 byl v Evropě citelný nárůst migračních toků. Ve Středozezemním moři se během krátké doby potopilo několik lodí s migranty. V důsledku těchto tragických událostí se členské státy zavázaly přijmout adekvátní opatření k řešení základních příčin migrace a zabránění tomu, aby na moři umírali další lidé. Opatření byla směřována na tyto oblasti: navýšení finančních zdrojů k provádění pátracích a záchranných akcí pod záštitou agentury Frontex, boj proti obchodu s lidmi, předcházení nelegálním migračním tokům a zajištění vnitřní solidarity a odpovědnosti. V květnu 2015 byl Evropskou komisí předložen první balíček pro řešení migrační krize, který mimo jiné obsahoval návrh na relokační 40 tisíc osob z Itálie a Řecka do jiných členských států, zřízení zařízení k identifikaci osob a k poskytnutí ochrany lidem v nouzi na klíčových místech, nebo akční plán Evropské unie proti pašování migrantů. Mezi tím, co členské země Evropské unie intenzivně diskutovaly nad navrženými opatřeními, do Evropy dále proudily velké počty migrantů a uprchlíků. Docházelo k prohlubování krize a k jejímu rozšíření do střední Evropy. V létě a na podzim roku 2015 do západní Evropy připutovalo po Balkánské trase statisíce uprchlíků. Mnoho z nich uvízlo v Maďarsku, další se vydali pěšky na cestu do Německa. Valící se hrozba v tuto chvíli šla jediné zpomalit a oddálit, nikoliv však zastavit. Maďarsko, ale i další státy chtěly uzavřít své hranice. Nejostřeji se situace začala vyvíjet právě v Maďarsku, které začalo chránit svou hranici a budovat plot, před kterým zůstalo stát na tisíce lidí. Německá kancléřka Angela Merkelová, maďarský premiér

Viktor Orbán a rakouský kancléř Werner Faymann se dohodli na nouzovém opatření, a to takovém, že Německo nechá přicestovat syrské uprchlíky z Maďarska do Německa. O tomto opatření byla veřejnost informována 4. září 2015. Běženci začali hojně skloňovat jméno německé kancléřky a spěchali k „Mama Merkel“. Na základě tohoto prohlášení se nápor do té doby vyvíjený na Maďarsko začal přesouvat přes Rakousko k Německu. Pro syrské uprchlíky to znamenalo, že vůči nim nebyla uplatňována Dublinská dohoda. Zde vyvstává otázka, která byla hojně probírána médii. Pozvala německá kancléřka Merkelová uprchlíky do Evropy, a dala tak jednu z možných příčin, proč do Evropy proudí tisíce migrantů? Těmto tvrzením lze úspěšně oponovat. Není prokázáno, že by toto opatření Německa mohlo ovlivnit další migranty, kteří se teprve poté vydali na cestu nebo ty, kteří v tu chvíli již pobývali například v Turecku. Toto vstřícné gesto mnohým vykreslilo obraz Německa do ještě jasnějších a krásnějších barev, a dobré zprávy se šíří rychle. Pokud se ale podíváme na statistická data z jednotlivých měsíců roku 2015 uveřejněných na stránce Politico (88), největší nápor Evropa zažila mezi srpnem a listopadem 2015. Nicméně již od dubna 2015 je zcela patrný nárůst nově příchozích. Což znamená, že počet migrantů směřujících do Evropy narůstal ještě před tím, než německá kancléřka pronesla své „pozvání“. Vlivem syrského konfliktu došlo k otevření balkánské cesty a tak státy Evropy zažily do té doby nevídaný příval migrantů. Bylo jen otázkou času, kdy se kapacity jednotlivých zemí naplní natolik, že ty to samy přestanou zvládat. V důsledku velkého náporu byly státy nuceny otevřít hranice a pustit migranty dále.

V září 2015 byl Evropskou komisí představen komplexní balíček návrhů na řešení uprchlické krize obsahující nutnost relokace 120 tisíc osob, které jednoznačně potřebují mezinárodní ochranu z nejvíce zasažených zemí, tedy Řecka, Itálie a Maďarska, do ostatních členských zemí. K dalším návrhům patřil Společný evropský seznam bezpečných zemí původu, účinnější návratová politika a revize Dublinského nařízení nebo Svěřenecký fond pro Afriku. (89)

V polovině listopadu 2015 se konal Vallettský summit o migraci, kterého se účastnili zástupci vlád evropských a afrických zemí. Cílem summitu bylo najít společné řešení problémů, které s sebou migrace přinesla a posílit vzájemnou spolupráci. Účastníky bylo uznáno, že migrace je záležitostí sdílené odpovědnosti, tedy jak zemí původu, tranzitu, tak i zemí cílových. Konec listopadu 2015 přinesl první příspěvek k řešení migrační krize. Na zasedání zemí Evropské unie s Tureckem byl přijat společný akční plán, jehož cílem bylo řešit uprchlickou krizi způsobenou situací v Sýrii. Státy Evropské unie se zavázaly, že zintenzivní spolupráci s Tureckem. Evropská unie se zavázala, že Turecku poskytne 3 miliardy eur, které budou sloužit při zvládnutí velkého počtu syrských uprchlíků na území Turecka. (90)

V prosinci 2015 přijala Evropská komise návrhy opatření důležité k ochraně vnějších hranic Evropské unie a schengenského prostoru. Tyto návrhy daly předpoklad k účinnějšímu řízení migrace a zajištění vnitřní bezpečnosti Evropské unie při zachování volného pohybu osob. Jedním z hlavních bodů byl také návrh na vytvoření evropské pohraniční a pobřežní stráže. (91)

Pro účely poskytnutí humanitární pomoci v reakci na závažnou krizi, která by postihla členský stát, byl 2. března 2016 navržen nový nástroj naléhavé pomoci v rámci Evropské unie, na jehož realizaci bylo vyčleněno 700 milionů eur na následující tři roky. Jde o mechanismus poskytnutí pomoci pro zabezpečení základních životních potřeb, kterými jsou potraviny, přístřešky nebo léky pro velké počty osob. Takovýto mechanismus Evropská unie do této doby velmi postrádala a právě migrační krize upozornila na potřebu jeho zřízení. Dne 15. března 2016 byl tento plán schválen a aktivován pro potřeby Řecka. (92)

Posílení vzájemné spolupráce a řešení migrační krize se stalo hlavním bodem na summitu, který se konal dne 7. března 2016. Zde došlo mezi Evropskou unií a Tureckem k dohodě o plánu, který by měl vést k rozbití operačního modelu

převaděčů. V rámci tohoto plánu je zaručeno, že za každého syrského občana, kterého Turecko převezme z řeckých ostrovů zpět, bude jiný syrský občan přesídlen z Turecka do Evropské unie. Tato dohoda přispěla ke snížení počtu lidí, kteří podstupovali riskantní cestu přes Egejské moře na řecké ostrovy po uzavření této dohody. (93)

Evropská komise v květnu 2016 předložila návrh na reformu společného evropského azylového systému. Tato reforma přinesla nový mechanismus spravedlnosti, který by měl zajistit, že žádný členský stát nebude vystaven nepřiměřenému tlaku na svůj azylový systém. Pokud by k takovému případu došlo, všichni noví žadatelé v zemi by byli relokováni v rámci Evropské unie, dokud by se situace v daném státě nevrátila na přijatelnou úroveň. Členské státy dostaly možnost žadatele o azyl nepřevzít a zaplatit 250 tisíc eur té zemi, která je za ně převezme. (94)

Dočasné zavedení kontrol na vnitřních hranicích Rakouska, Německa, Švédska a Norska po dobu maximálně šesti měsíců, bylo přijato na základě prováděcího rozhodnutí v květnu 2016. Kontroly by měly být cílenou reakcí na závažnou hrozbu vyvolanou druhotným pohybem nelegálních migrantů. (95) K prodloužení kontrol došlo následně ještě několikrát.

V červenci 2016 byl předložen druhý soubor návrhů na reformu společného azylového systému, který by měl vést ke zkrácení azylového řízení, lepší integraci azylantů a odradit žadatele od druhotného pobytu, tedy znemožnit výběr cílové destinace pobytu. (96) Taktéž byl představen návrh na vytvoření společného rámce Evropské unie pro přesídlování, který usiluje o vytvoření legálních cest do Evropy pro osoby, které potřebují mezinárodní ochranu. (97)

Za účelem získání přehledu o osobách, které mají v úmyslu přicestovat do Evropy, byl předložen návrh na registrační systém pro cestující do Evropské unie –

ETIAS. Systém se bude týkat osob, na které se nevztahuje vízová povinnost. Jednoduše řečeno, před cestou do Evropské unie budou tyto osoby povinny elektronicky zažádat o povolení. Žádost bude po ověření uvedených informací k osobě automaticky zpracována. Systém by měl být spuštěn a plně funkční v roce 2021. (98)

V reakci na nárůst teroristických hrozeb, byla v prosinci 2016 schválena změna Schengenského hraničního kodexu, usilující o posílení kontroly na vnějších hranicích. Tato změna ukládá členským státům povinnost, z důvodu zabezpečení veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti, provádět systematické kontroly při překračování vnějších hranic. Tímto opatřením by mělo být zintenzivněno využívání všech dostupných databází včetně Schengenského informačního systému. (99)

Únor 2017 přinesl dohodu posilující spolupráci s Libyí, která by měla vést k zastavení toku migrantů směřujících přes centrální Středomoří a rozbít operační model převaděčů. Další opatření, které spočívá v poskytování výcviku a vybavení libyjské pobřežní stáže následovalo v červnu. V říjnu 2017 byly provedeny další kroky k uzavření Středomořské trasy, a to navýšením podpory opatření mezi Itálií a Libyí. (100)

Potřeba zavést komplexní postup v oblasti ochrany hranic přinesla dne 6. dubna 2016 další změnu týkající se Schengenského hraničního kodexu spočívající v registraci údajů o vstupu a výstupu, a o odepření vstupu státních příslušníků třetích zemí překračujících vnější hranice. V červnu 2018 bylo potvrzeno další jednání o tomto návrhu, ve kterém je uvedeno, že zavedení kontrol na vnitřních hranicích bude použito až v krajním případě. (100)

Členské státy na neformální radě, která proběhla na konci ledna 2018, podpořily přijetí návrhů týkajících se společného evropského azylového systému do června

2018. Největší diskuze, zejména mezi státy Visegrádské skupiny a jižními státy (Řecko, Malta), byly směřovány do oblastí povinného relokačního mechanismu. (101)

Pro projekty mimo Evropskou unii, které řeší otázky migrace, byl navýšen a vyčleněn v únoru 2018 úvěr ve výši 3,7 miliard eur. (102)

Na neformálním zasedání v září 2018 vrcholní představitelé členských států jednali o vývoji migrace, a dohodli se na posílení spolupráce s třetími zeměmi při zvládnutí a řízení migrace. Posílení spolupráce s Egyptem by měla spočívat v zabránění vyplutí lodí s migranty směřujícími do Evropy, a dále zajištění jejich bezpečného návratu do domovských zemí. (103) (104)

O posílení mandátu Evropské agentury pro pohraniční a pobřežní stráž a navýšení počtu jejích zaměstnanců jednala Evropská rada několikrát v průběhu roku 2018. Nové nařízení, které bylo schváleno v dubnu 2019, by mělo odstranit nedostatky v činnostech agentury a dostatečně ji připravit na problémy, které migrace přináší. (52)

Evropská unie prochází hlubokou krizí a čelí velkým výzvám, ať už je to udržení Řecka v euro oblasti, rozhodnutí Velké Británie tuto oblast opustit, nebo snaha vyrovnat se s migrační krizí. Není možné nad těmito tématy mávnout rukou a říci něco ve smyslu: „ krize byly a budou, a vždy se to nějak vyřešilo“. Zažíváme momenty, kdy je nad míru jasné, že současný stav je neudržitelný a způsob evropské integrace selhal. Také je zcela patrný přístup některých členských států vůči jiným členským státům.

Jedním z řešení, které rozdmýchává velké diskuze napříč Evropskou unií, jsou kvóty na přerozdělování uprchlíků. Je možné pod hrozbou sankce někomu diktovat s kým chce žít, o koho se má starat? Lze konstatovat, že toto řešení je v současné chvíli nejen nerealizovatelné, ale také neřeší příčiny, nýbrž důsledky

migrace. Pro mnoho států je toto řešení nepřijatelné. Jeden model čehosi nemusí vyhovovat všem stejně. Ano, existuje zde volba pro stát, kam mají být uprchlíci přemístěni a to taková, že se „vykoupí“. Pokud se na to podíváme z druhé strany, existuje možnost nebo mechanismus jak daného přemístěného uprchlíka donutit zůstat na místě, kde vlastně on sám být nechce? Bude takový člověk vůbec schopen, nebo ochoten integrovat se do společnosti? Jakým způsobem budou vybírání ti, kteří budou přemísťováni?

Návrh povinných kvót byl představen již v dubnu 2015, kdy některé členské státy požádaly o pomoc při zvládnutí enormního počtu žadatelů o azyl na svém území a apelovaly na evropskou solidaritu. Jednalo se především o Řecko, Itálii a Německo. V tomto mechanismu šlo o rozdělování žadatelů o azyl mezi všechny ostatní členské státy. Země, které byly a jsou nejvíce zatíženy migrační vlnou a žadateli o azyl, mají z jejich situace jasně vyplývající stanovisko, tedy jsou podporovateli uprchlických kvót. Naproti tomu stojí především členové Visegrádské čtyřky – Česká republika, Slovensko, Maďarsko a Polsko, kteří princip kvót ostře odmítají. Podle prvního balíčku mělo být přemístěno celkem 40 tisíc migrantů z Itálie a Řecka, a to do konce roku 2015. Například na Českou republiku mělo připadat přes jeden tisíc žadatelů. Dále mělo být během následujících tří let rozmístěno dalších 20 tisíc osob z uprchlických táborů mimo Evropu. Díky velké vlně nevole, která se vůči tomuto návrhu rozpoutala, byly tyto kvóty v červnu 2015 zamítnuty. Další návrh na zvýšení kvót byl zveřejněn v září 2015, v rámci kterého mělo být přerozděleno dalších 66 tisíc osob. Tento návrh, proti kterému hlasovali zástupci České republiky, Slovenské republiky, Maďarska a Rumunska, byl schválen. (105 stránky 31-32). Plány ale selhaly. Ze zprávy Ministerstva vnitra České republiky o migraci, kde jednou kapitolou je právě zmiňovaná relokační, vyplývá, že samotná implementace relokací vážně ve všech směrech a realizace je velmi pomalá. Česká republika nabídla v únoru 2016 přijetí prvních 20 osob z Řecka a 10 osob z Itálie. Na základě bezpečnostních prověrek bylo rozhodnuto o přijetí 7 osob syrské národnosti z Řecka. Tři z nich však opustili řecké zařízení,

ve kterém na přemístění čekali, aby se vyhnuli přesídlení na české území. (106) Důvodů, proč toto dočasné opatření selhalo, je hned několik. Většina přijímajících států své závazky naplnila jen v omezené míře a bez velkého nadšení. Přijímací procesy byly zdlouhavé z důvodů důkladnějších bezpečnostních prověrek vyžadovaných přijímajícími státy a velmi často také docházelo k odmítnutí přijetí z bezpečnostních důvodů. Rakousko společně se Švédskem dostalo dočasnou výjimku z přijímání, neboť na tyto státy byl také zesílen migrační tlak. Na neúspěchu přerozdělovacího mechanismu se ale také dosti významně podepsaly odesílající státy, z důvodu nezvládnutí procesu identifikace a registrace žadatelů. A v neposlední řadě stojí vina na straně samotných přerozdělovaných osob, což potvrzuje i uváděný příklad v rámci České republiky.

Dalším obrovským problémem je skutečnost, že nejvíce migrantů směřuje do zemí, které nejvíce přispívají do rozpočtu Evropské unie. Je jen otázkou času, kdy tyto státy řeknou „dost“ a jakákoliv solidarita půjde stranou.

Migrační krizi se také věnuje posilování legálních cest do Evropy. Zde vyvstává otázka, jestli toto opatření je ale vůbec řešením krize. Lze konstatovat, že nejde o potírání nelegální migrace, ale o její proměnu z nelegální na migraci legální.

Stanovení jednotné azylové politiky, která by sjednotila délku řízení, vlastně znamená přijetí opatření, kterým chce Evropská unie diktovat jak dlouho tato procedura má trvat. Toto opatření omezí prostor pro svobodné rozhodování každého státu.

Pokud jde o spolupráci Evropské unie s Tureckem, je nutné se mimo jiné ohlédnout do minulosti. Turecko je od roku 1999 kandidátskou zemí, a o jeho přistoupení se jedná od roku 2005. V rámci společné dohody na oživení procesu přistoupení Turecka do Evropské unie se najednou došlo ke vzájemné shodě a příslibu čehosi. Byla to jen dobře zvolená strategie Evropské unie?

Lze konstatovat, že otevření hranic Turecka směrem do Evropy by zcela jistě mělo nedozírné následky. V Turecku jsou dle posledních údajů OSN (Organizace spojených národů) téměř 4 miliony utečenců, kteří by se jinak dostali do Evropy. (107) Právě geografická poloha Turecka z něj učinila významnou migrační trasu do Evropy. Lze konstatovat, že jiné řešení v dané situaci asi nezbývalo. Řecko, kam by toky z Turecka směřovaly, není dostatečně zabezpečené, a nemůže tak chránit Evropu před vstupem masy migrantů. Na druhé straně Turecko silou pro zastavení migračních toků disponuje. To byl zřejmě hlavní důvod pro klíčová jednání s Tureckem. Za zcela nelogické řešení lze ale považovat dohodu, kdy za každého vráceného syrského uprchlíka z řeckých ostrovů zpět do Turecka přijme Evropská unie jiného syrského uprchlíka. Turecko řada zemí nepovažuje za bezpečnou třetí zemi, a proto se jako nelogické jeví vrácení uprchlíků do této země. Turecko také představuje velmi nevyzpytatelného spojence. Německý deník Welt am Sonntag, s odkazem na důvěrnou zprávu Evropské komise na začátku letošního roku informoval, že celkový počet migrantů, kteří v průběhu roku 2018 přišli do Evropské unie, se oproti roku předchozímu zvýšil o 22 procent. Většina z těchto osob vstoupila do Řecka, další do Itálie, Bulharska a na Kypr. (108)

Současná migrační vlna, která svou sílu ukázala prozatím nejvíce v roce 2015, přinesla celkem jasný pohled na nefunkční společnou politiku Evropské unie. Německo, jako největší stát unie předvedl svou mocenskou převahu, když přestal respektovat Dublinské dohody, a jasně ukázal, že pravidla neplatí pro všechny stejně. Při nápravě své reputace byl německou kancléřkou předložen návrh společné unijní azylové politiky (summit prosinec 2017) a zavedení kvót, které jsou řadou zemí odmítány. Na druhé straně byla to právě německá kancléřka, kdo přispěl ke společné dohodě Evropské unie s Tureckem. Došlo také na vydírání, a to ve chvíli, kdy byl zejména nejmladším členským státům tak zvaně položen nůž na krk, že pokud tyto země budou nadále odmítat přijímat migranty, nebudou dostávat dotace.

Je nutné zdůraznit, že přijímat ekonomické migranty, je na vůli konkrétního státu a nikdo k tomuto kroku nesmí být pod hrozbou jakékoliv sankce nucen. Je povinností pomáhat, ale jen v takové míře, kterou je dotčený stát schopen zvládnout.

Lze konstatovat, že Česká republika i Slovenská republika prozatím nejsou vyhledávanými cílovými destinacemi migrantů. Jsou spíše využívány jako země tranzitní, stojící těsně před jejich vytouženým cílem, kterým je beze sporu Německo. Taktéž obě země spojuje postoj k uprchlickým kvótám a jejich veřejné odmítání. Rakousko můžeme charakterizovat jako zemi tranzitní i zemi cílovou, a jako velkého podporovatele kvót na přerozdělování žadatelů o azyl, minimálně z počátku. Postupem času začalo i Rakousko zaujímat ne odmítavý, ale řekněme neutrální postoj k těmto kvótám. V rámci vnitrostátního rozhodnutí přijalo vlastní opatření spočívající ve stanovení horní hranice počtu přijímaných migrantů. Německo stojí na vrcholu v žádanosti mezi migranty.

Pokud budeme chtít navrhnout nějaká řešení pro migrační krizi, nemůže jít o opatření vztahující se jen k jednomu konkrétnímu státu. Opatření musí být nejen dynamická a společná, ale také musí dát prostor k volbě a k vlastnímu rozhodnutí. Celá Evropská unie musí táhnout za jeden provaz. Členské státy by neměly být nuceny do striktně daných společných řešení, ale měly by mít šanci pro svobodnou volbu bez sankcí. Řešení migrační krize nespočívá v uzavírání či oplocování Evropské unie, ale naopak ve společném postupu.

Pozornost by měla být věnována těmto oblastem.

1. Bezpečnost občanů. Migrace s sebou přináší mnohá bezpečnostní rizika, která je nutné mít pod kontrolou a nepodceňovat je. Co může být horšího než rozklad státu a celého systému zevnitř. Kriminální a teroristické činy spáchané na území členských států v průběhu námi sledovaných let

ukazují nutnost zavést taková opatření, aby zákony platily bez výjimky pro všechny stejně.

2. Sociální dávky. Omezit sociální výhody, které se stávají lákadlem a zvyšují tak atraktivitu země, která je poskytuje.
3. Informační válka. Například webová stránka 2eu.info slouží migrantům jako manuál, co mají dělat po cestě do a přes Evropu, včetně rad, které jsou na hraně zákona. Je na místě znemožnit existenci a zablokovat takové stránky.
4. Ochrana vnějších hranic Evropské unie a řízení migrace. Nezbytné je zlepšení stávající situace. Dostatečně posílit – lidským faktorem, materiálně i finančně země na vstupu. Navýšit kapacity pro zlepšení evidence a registrace migrantů a propojení dostupných databází.
5. Boj s organizovaným zločinem. Pašeráctví lidí je velkým problémem. Záměrem by mělo být vyhledání a zničení lodí, kterými jsou migranti převáženi. Při odhalení plně obsazených plavidel, taková vrátit zpět a následně zničit.
6. Stabilizace situace v konfliktních oblastech. Toto je naprosto zásadní a klíčové v první fázi. Po stabilizaci by následovala fáze druhá spočívající ve vytvoření odpovídajících podmínek pro život.
7. Podpora okolních bezpečných států, které bezprostředně sousedí s konfliktními oblastmi. Vybudováním zázemí pro uprchlíky, vznikne možnost zachytit co největší nápor právě v těchto místech.

Až s odstupem času bude možné hodnotit, která opatření byla dobrá, která nikoliv, nebo která měla dobrou myšlenku, jen byla uchopena za nesprávný konec. Řešení migrační krize není vůbec jednoduché a bude trvat velmi dlouho. Předpokládejme složitá politická vyjednávání a velkou nákladnost s nejistými výsledky. Před problémem, kterým bezesporu migrační krize je, nelze uniknout nebo se někam schovat. K řešení je nezbytný aktivní přístup. Migrační krize testuje schopnost Evropské unie postavit se takto zásadnímu problému.

7 ZÁVĚR

Migrační krize otřásla celou Evropou. Samotné státy se snaží regulovat vstup migrujících lidí na své území, čímž ve své podstatě ovlivňují životní šance těch, kteří byli nuceni opustit svou zemi. Jsme svědky masové migrace do Evropy, jejíž kořeny sahají především do občanské války v Sýrii a Iráku, a také jsou důsledkem teroristických útoků v několika dalších zemích. Evropa čelí nové výzvě. Vstřícnost a štědrost sociálních systémů některých zemí velmi ovlivnila migranty při výběru konečné zastávky na své dlouhé cestě. Mimo nově příchozích obyvatel s sebou tento jev nese ještě další řadu důsledků, pro někoho pozitivních, pro jiného negativních. V každém případě je migrace jevem, který rozdmýchává nálady v jednotlivých zemích.

Téma migrační krize ve veřejných diskuzích v poslední době ustoupilo do pozadí, ale to neznamená, že je jí konec. Zvykli jsme si na to, že je tady s námi. Stala se všední součástí veřejného života. V reakci na tuto skutečnost jsou přijímána opatření různého charakteru k jejímu zabránění, zeslabení či odstranění jejích důsledků. Politický i lidský přístup musí jít ruku v ruce. Řešení této krize je a bude velmi náročné a až čas ukáže, která opatření a rozhodnutí byla správná.

Cíle, které byly v rámci této práce stanoveny, byly splněny.

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

- AVG Zákon o obecných správních postupech (Rakousko)
- BAMF Federální úřad pro uprchlíky (Německo)
- BFA Rakouský spolkový úřad pro přistěhovalectví
- BMI Federální ministerstvo vnitra (Rakousko)
- CEAS Společný evropský azylový systém
- EASO Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu
- EHS Evropské hospodářské společenství
- ESUO Evropské sdružení uhlí a oceli
- EU Evropská unie
- EUROATOM Evropské společenství pro atomovou energii
- EURODAC Evropská databáze otisků prstů
- EUROSUR Evropský systém ochrany hranic
- FPG 2005 Zákon o cizinecké policii (Rakousko)
- FRONTEX Evropská agentura pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států Evropské unie
- GASIM Společné středisko analýzy a strategie nelegální migrace
- OSN Organizace spojených národů

9 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. Key Migration Terms. *IOM*. [Online] @ 2019 International Organization for Migration. [Citace: 20. 2 2019.] Dostupné z: <https://www.iom.int/key-migration-terms#Migration>.

2. **FREIDINGEROVÁ, Tereza.** *Bohouš a Dáša: Tváří v tvář migraci*. Praha : Člověk v tísni, 2015. ISBN 978-80-87456-75-0.

3. **TATCHEVA, Jana.** Uprchlík. *Encyklopedie migrace*. [Online] 17. 1 2017. [Citace: 20. 2 2019.] Dostupné z: <https://www.encyclopediaofmigration.org/uprchlik>.

4. **KOUDELKA, Josef.** *Imigrace a liberalismus: dopady migrace, teorie a možná řešení*. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2018. ISBN 978-80-7325-454-4.

5. *Cizinci, azyl: zákon o pobytu cizinců na území ČR, zákon o dočasné ochraně cizinců, vízový kodex, zákon o azylu, Ženevská úmluva, další předpisy a dokumenty : redakční uzávěrka*. Ostrava : Sagit, 2018. ÚZ. 978-80-7488-300-2.

6. Neregulární migrace. *Encyklopedie migrace*. [Online] 6. 9 2018. [Citace: 20. 2 2019.] Dostupné z: <https://www.encyclopediaofmigration.org/neregulerni-migrace/>.

7. Schengen Area. *Migration and home affairs*. [Online] European Commission, 1. 7 2013. [Citace: 10. 1 2019.] Dostupné z: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/schengen_en.

8. Identification of applicants (EURODAC). *European Commission*. [Online] [Citace: 10. 11 2018.] Dostupné z: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/asylum/identification-of-applicants_en.

9. **Evropský parlament a Rada.** Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 603/2013. *EUR Lex*. [Online] @ Evropská unie, 29. 6 2013. [Citace: 20. 2 2019.] Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A32013R0603>.

10. Dublinský systém. *Ministerstvo vnitra České republiky*. [Online] @ Ministerstvo vnitra České republiky. [Citace: 8. 11 2018.] Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/dublinsky-system.aspx>.

11. Note on Non-Refoulement (Submitted by the High Commissioner) Note on Non-Refoulement (Submitted by the High Commissioner). *UNHCR*. [Online] @ 2001-2019 UNHCR, 23. 8 1977. [Citace: 20. 2 2019.] Dostupné z: <https://www.unhcr.org/excom/scip/3ae68ccd10/note-non-refoulement-submitted-high-commissioner.html>.

12. **HANOUSKOVÁ, Věra.** *Ochrana mořské hranice v kontextu principu nenavrácení*. Praha : Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2016. ISBN 978-80-87975-44-2.

13. Migrace. *Ministerstvo vnitra České republiky*. [Online] @ Ministerstvo vnitra České republiky, 14. 2 2012. [Citace: 20. 2 2019.] Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/migrace-novy-clanek-890951.aspx?q=Y2hudW09Nw%3D%3D>.

14. **UHEREK, Zdeněk, Věra HONUSKOVÁ, Šárka OŠŤÁDALOVÁ, Vladislav GÜNTER.** *Migrace: historie a současnost*. Ostrava : Občanské sdružení PANT, 2016. ISBN 978-80-905942-9-6.

15. **PALÁT, Milan.** *Mezinárodní migrace a ekonomika v Evropské unii: vývoj, determinanty, politika a trendy*. Ostrava : KEY Publishing s.r.o., 2015. ISBN 978-80-7418-230-3.

16. **JANÁČKOVÁ, Stanislava, Jan SKOPEČEK, Martin SLANÝ, et al.** *Masová migrace: záchrana, nebo zkáza Evropy?* Praha : Institut Václava Klause, 2016. ISBN 978-80-87806-95-1.

17. **PALÁT, Milan.** *Determinanty vzniku migrace a statistiky cizinců v Evropské unii.* Ostrava : KEY Publishing s.r.o., 2014. ISBN 978-80-7418-228-0.

18. **PÁNKOVÁ, Lenka Mgr., KLEGA Jan Mgr.** *Migrace není legrace.* Dostupné z: http://arpok.cz/wp-content/uploads/2013/02/Migrace_neni_legrace_manual_pro_pedagogy.pdf
Olomouc : Arpok, o. p. s., 2016. ISBN 978-80-906162-2-6.

19. **STĚHULOVÁ, Petra.** Uprchlíci v Evropě: Co kde dostanou zdarma a co jim nabízí Česko? *Expres.cz.* [Online] © Copyright 1999–2019 MAFRA, 18. 9 2015. [Citace: 5. 3 2019.] Dostupné z: https://www.expres.cz/uprchlici-v-evrope-0a0-svet.aspx?c=A150917_172242_dx-svet_shu.

20. **ROŽŇÁK, Karel a Petr KUBEČKA.** *Země Visegrádu a migrace: fenomén procesu migrace, integrace a reintegrace v kontextu bezpečnosti zemí V4.* Ostrava : Key Publishing, 2018. ISBN 978-80-7418-292-1.

21. *Dovolená v Řecku? Podívejte se, které ostrovy "válčí" s uprchlíky.* *EuroZprávy.* [Online] INCORP, a.s., 2008-2018. [Citace: 10. 11 2018.] Dostupné z: <https://eurozpravy.cz/zahranicni/eu/148858-dovolena-v-recku-podivejte-se-ktere-ostrovy-valci-s-uprchliky/>. 2336-257x.

22. **KLÍMA, Karel.** *Azylové právo v evropském kontextu.* Praha : Metropolitan University Prague Press, 2017. ISBN 978-80-87956-73-1.

23. **BŘICHÁČEK, Tomáš.** *Unie ve víru migrační krize.* Praha : Institut Václava Klause, 2016. ISBN 978-80-7542-023-7.

24. Mord mit Halsstich: Schock bei Familie, Kollegen. *krone.at*. [Online] @ KRONE Multimedia, 2019. [Citace: 8. únor 2019.] Dostupné z: <https://www.krone.at/1858642>.

25. Schwere Schlägerei am Hauptbahnhof. *Sächsische.de*. [Online] DDV Mediengruppe - Für Sachsen, 02. 01 2018. [Citace: 7. 1 2019.] Dostupné z: <https://www.saechsische.de/schwere-schlaegerei-am-hauptbahnhof-3849265.html>.

26. Afghan "child refugee" on trial in Germany for murder of girlfriend. *Daily Mai*. [Online] @ dmg media, 18. 06 2018. [Citace: 12. 11 2018.] Dostupné z: <https://www.dailymail.co.uk/news/article-5856291/Afghan-child-refugee-goes-trial-Germany-murder-girlfriend.html>.

27. **WEICHHART, Johannes.** Afghane soll 13-Jährige missbraucht haben. *kurier.at*. [Online] Telekurier Online Media GmbH & Co KG, 08. 04 2016. Dostupné z: <https://kurier.at/chronik/niederoesterreich/afghane-soll-13-jaehrige-missbraucht-haben/191.595.252>.

28. Charlie Hebdo Attacks Fast Facts. *CNN*. [Online] @ 2019 Cable News Network, 24. 12 2018. [Citace: 14. 2 2019.] Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2015/01/21/europe/2015-paris-terror-attacks-fast-facts/index.html>.

29. Paris attacks: What happened on the night. *BBC News*. [Online] @ BBC, 09. 12 2015. [Citace: 05. 12 2018.] Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-europe-34818994>.

30. Berlin Christmas market attack: a graphical guide to what we know so far. *Support The Guardian*. [Online] © 2019 Guardian News & Media Limited or its affiliated companies. [Citace: 14. 2 2019.] Dostupné z:

<https://www.theguardian.com/world/2016/dec/21/berlin-christmas-market-attack-a-graphical-guide-to-what-we-know-so-far>.

31. Everything we know about Manchester suicide bomber Salman Abedi. *The telegraph*. [Online] © Telegraph Media Group Limited 2019, 26. 5 2017. [Citace: 14. 2 2019.] Dostupné z: <https://www.telegraph.co.uk/news/2017/05/26/everything-know-manchester-suicide-bomber-salman-abedi/>.

32. Dostávají migranti na dávkách víc peněz než "obyčejní občané"? Čísla hovoří jasně. *EuroZprávy*. [Online] @ 2009–2018 INCORP, a. s., 2. 4 2019. [Citace: 29. 4 2019.] Dostupné z: <https://eurozpravy.cz/zahranicni/eu/253627-dostavaji-zadatele-o-azyl-na-davkach-vic-penez-nez-obycejni-nemci-cisla-hovori-jasne/>.

33. Migrant dostane na dávkách víc, než je důchod farmáře, zlobí se rakouský poslanec. *Novinky.cz*. [Online] © 2003–2019 Borgis, a.s, 15. 9 2016. [Citace: 29. 4 2019.] Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/414761-migrant-dostane-na-davkach-vic-nez-je-duchod-farmare-zlobi-se-rakousky-poslanec.html>.

34. **World Health Organization**. Report on the health of refugees and migrants in the WHO European Region: no public health without refugee and migrant health (2018). *World Health Organization, Regional Office for Europe*. [Online] 2018. [Citace: 29. 1 2019.] Dostupné z: http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0004/392773/ermh-eng.pdf?ua=1. ISBN 978-92-890-5384-6.

35. Migrační trasy v roce 2018. *Ministerstvo vnitra České republiky*. [Online] [Citace: 20. 2 2019.] Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/migracni-trasy-v-roce-2018.aspx>.

36. **FRONTEX**. Risk Analysis for 2019. *Frontex*. [Online] 20. 2 2019. [Citace: 8. 3 2019.] Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/publications/risk-analysis-for-2019-RPPmXE>. ISBN 978-92-9471-315-5.
37. **FRONTEX**. Publication WB ARA 2018. *Frontex*. [Online] 7. 8 2018. [Citace: 9. 1 2019.] Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/publications/wb-ara-2018-eW3T1c>. ISBN 978-92-9471-192-2.
38. **FRONTEX**. Risk Analysis for 2018. *Frontex*. [Online] 20. 2 2018. [Citace: 27. 2 2019.] Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/publications/risk-analysis-for-2018-aJ5nJu>. 978-92-9471-100-7.
39. Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie. *EUR-Lex*. [Online] 26. 10 2012. [Citace: 28. 2 2019.] Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A12012E%2FTXT>.
40. **PÍTROVÁ, L. a kol.** *Aktuální právní aspekty migrace*. Praha : Leges, 2016. ISBN 978-80-7502-162-5.
41. **HRABÁLEK, Martin.** *Ochrana hranic EU a role agentury FRONTEX v ní*. Brno : Masarykova univerzita, 2012. ISBN 978-80-210-5988-7.
42. European border and coast guard agency. *Frontex*. [Online] @ 2018 FRONTEX. [Citace: 21. 11 2018.] Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/about-frontex/origin-tasks/>.
43. **Rada (ES)**. Nařízení Rady (ES) č. 2007/2004, ze dne 26. října 2004. *EUR-Lex, přístup k právu Evropské unie*. [Online] @ Evropská unie, 26. 10 2004. [Citace: 21. 11 2018.] Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A32004R2007>.

44. **Evropský parlament a Rada.** Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 863/2007. *EUR-Lex, Přístup k právu Evropské unie.* [Online] @ Evropská unie, 11. 7 2007. [Citace: 21. 11 2018.] Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX:32007R0863>.

45. **Evropský parlament a Rada.** Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1168/2011. *EUR-Lex, Přístup k právu Evropské unie.* [Online] @ Evropská unie, 25. 10 2015. [Citace: 21. 11 2018.] Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32011R1168>.

46. **Evropský parlament a Rada.** Nařízení Evropského parlamentu a rady č. 1052/2013. *EUR-Lex, Přístup k právu Evropské unie.* [Online] @ Evropská unie, 22. 10 2013. [Citace: 21. 11 2018.] Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32013R1052>.

47. **Evropský parlament a Rada.** Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 656/2014. *EUR-Lex.* [Online] @ Evropská unie, 15. 5 2014. [Citace: 8. 3 2019.] Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32014R0656>.

48. **Evropský parlament a Rada.** Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2016/1624. *EUR-Lex, Přístup k právu Evropské unie.* [Online] @ Evropská unie, 14. 9 2016. [Citace: 4. 12 2018.] Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1547123007656&uri=CELEX:32016R1624>.

49. Operation Poseidon (Greece). *Frontex.* [Online] © 2019 FRONTEX. [Citace: 5. 3 2019.] Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/along-eu-borders/main-operations/operation-poseidon-greece/>.

50. Operation Themis (Italy). *Frontex*. [Online] © 2019 FRONTEX. [Citace: 5. 3 2019.] Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/along-eu-borders/main-operations/operation-themis-italy/>.

51. Operation Minerva, Indalo (Spain). *Frontex*. [Online] © 2019 FRONTEX. [Citace: 5. 3 2019.] Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/along-eu-borders/main-operations/operations-minerva-indalo-spain/>.

52. Unijní pohraniční stráž bude mít 10 tisíc příslušníků. *Zpravodajství Evropský parlament*. [Online] Evropský parlament, 11. 4 2019. [Citace: 18. 4 2019.] Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/security/20190404STO35073/uni-jni-pohranicni-straz-bude-mit-10-tisic-prislusniku>.

53. Společný evropský azylový systém. *Evropská komise*. [Online] 2014. [Citace: 1. 4 2019.] Dostupné z: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/e-library/docs/ceas-fact-sheets/ceas_factsheet_cs.pdf. 978-92-79-34622-4.

54. Reforma pravidel EU v oblasti azylu. *Consilium*. [Online] @ European Union, 21. 11 2018. [Citace: 21. 3 2019.] Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/ceas-reform/>.

55. **EVROPSKÁ KOMISE**. STAV UNIE. 2018. *Evropská komise*. [Online] 12. 9 2018. [Citace: 21. 3 2019.] Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/soteu2018-factsheet-reinforced-agency-asylum_cs.pdf. ISBN 978-92-79-92065-3.

56. Agencies. *Migration and Home Affairs*. [Online] European Commission. [Citace: 21. 3 2019.] Dostupné z: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/agencies_en#6.

57. Migrace. *Ministerstvo vnitra České republiky*. [Online] © 2019 Ministerstvo vnitra České republiky. [Citace: 25. 3 2019.] Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/migrace-novy-clanek-890951.aspx?q=Y2hudW09NA%3D%3D>.

58. **MINISTERSTVO VNITRA**. Strategie migrační politiky ČR (2015). *Databáze strategií*. [Online] 29. 7 2015. [Citace: 20. 2 2019.] Dostupné z: <https://www.databaze-strategie.cz/cz/mv/strategie/strategie-migracni-politiky-ceske-republiky-a-komunikacni-strategie-ceske-republiky-k-migraci>. ISBN 978-80-86466-83-5.

59. Audit národní bezpečnosti. *Vláda ČR*. [Online] 1. 12 2016. [Citace: 10. 3 2019.] Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Audit-narodni-bezpecnosti-20161201.pdf>.

60. Odbor azylové a migrační politiky. *Ministerstvo vnitra České republiky*. [Online] 8. 9 2017. [Citace: 11. 3 2019.] Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/odbor-azylove-a-migracni-politiky.aspx>.

61. Migrační a azylová politika České republiky. *Ministerstvo vnitra České republiky*. [Online] © 2019 Ministerstvo vnitra České republiky, 22. 8 2014. [Citace: 20. 2 2019.] Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/migracni-a-azylova-politika-ceske-republiky-470144.aspx>.

62. **Policie České republiky**. Spisová dokumentace. Středočeský kraj: Odbor cizinecké policie, Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort, 2017.

63. **Policie České republiky**. Spisová dokumentace. Středočeský kraj: Odbor cizinecké policie, Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort, 2018.

64. Migračná politika. *Ministerstvo vnútra SR*. [Online] © 2019 Ministerstvo vnútra SR. [Citace: 27. 3 2019.] Dostupné z: <https://www.minv.sk/?zamer-migracnej-politiky-slovenskej-republiky>.

65. Úrad hraničnej a cudzineckej polície P PZ. *Ministerstvo vnútra*. [Online] © 2019 Ministerstvo vnútra SR. [Citace: 29. 3 2019.] Dostupné z: <https://www.minv.sk/?uhcp>.

66. Migračná politika. *Ministerstvo vnútra SR*. [Online] 11. 8 2011. [Citace: 30. 3 2019.] Dostupné z: <https://www.minv.sk/?zamer-migracnej-politiky-slovenskej-republiky>.

67. Illegal entry. *BMI*. [Online] © Federal Ministry of the Interior, Building and Community. [Citace: 30. 3 2019.] Dostupné z: <https://www.bmi.bund.de/EN/topics/migration/illegal-entry/illegal-entry-node.html>.

68. Illegal migration. *BMI*. [Online] © Federal Ministry of the Interior, Building and Community. [Citace: 30. 3 2019.] Dostupné z: <https://www.bmi.bund.de/EN/topics/migration/illegal-migration/illegal-migration-node.html>.

69. Asylum and refugee protection. *BMI*. [Online] © Federal Ministry of the Interior, Building and Community, 2018. [Citace: 30. 3 2019.] Dostupné z: <https://www.bmi.bund.de/EN/topics/migration/asylum-refugee-protection/asylum-refugee-protection-node.html>.

70. The implementation of the asylum procedure. *BAMF*. [Online] © 2019 Copyright by Federal Office for Migration and Refugees. [Citace: 30. 3 2019.] Dostupné z:

<http://www.bamf.de/EN/DasBAMF/Aufgaben/Asylverfahren/asylverfahren-node.html>.

71. Migraci se daří krotit? *EuroZprávy*. [Online] © 2009–2018 INCORP, a. s., 23. 1 2019. [Citace: 2. 4 2019.] Dostupné z: <https://eurozpravy.cz/zahranicni/eu/246940-migraci-se-dari-krotit-pocet-zadosti-o-azyl-v-nemecku-vyrazne-klesl/.2336-257X>.

72. Entitlement to asylum. *BAMF*. [Online] © 2019 Copyright by Federal Office for Migration and Refugees, 1. 10 2016. [Citace: 30. 3 2019.] Dostupné z: <http://www.bamf.de/EN/Fluechtlingsschutz/AblaufAsylv/Schutzformen/Asylberechtigung/asylberechtigung-node.html>.

73. The stages of the asylum procedure. *BAMF*. [Online] © 2019 Copyright by Federal Office for Migration and Refugees. [Citace: 30. 3 2019.] Dostupné z: <http://www.bamf.de/EN/Fluechtlingsschutz/AblaufAsylv/AusgangVerfahren/ausgang-verfahren-node.html>.

74. Asylum. *Federal Office for Immigration and Asylum (BFA)*. [Online] 1. 2 2018. [Citace: 30. 3 2019.] Dostupné z: https://www.bfa.gv.at/files/broschueren/Informationsbroschuere_Asylverfahren_in_Oesterreich_EN.pdf.

75. Rakousko vyzrálo na uprchlíky? *EuroZprávy*. [Online] © 2009–2018 INCORP, a. s., 8. 7 2016. [Citace: 2. 4 2019.] Dostupné z: <https://eurozpravy.cz/zahranicni/eu/161487-rakousko-vyzralo-na-uprchliky-jejich-pocet-klesa-dalsi-budou-vyhosteni/>.

76. Asylum procedure - Austria. *Asylum in Europe*. [Online] Asylum Information Database (AIDA). [Citace: 1. 4 2019.] Dostupné z: <http://www.asylumineurope.org/reports/country/austria/asylum-procedure/procedures/regular-procedure>.

77. Popis projektu. *Policie České republiky*. [Online] © 2019 Policie ČR. [Citace: 30. 3 2019.] Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/popis-projektu.aspx?q=Y2hudW09MTc%3D>.

78. **Ředitelství služby cizinecké policie**. Zpráva o migraci z pohledu ŘSCP za rok 2015. *Interní dokument*. Praha : Ředitelství služby cizinecké policie, 2015.

79. **FRONTEX**. Risk Analysis for 2016. *Frontex*. [Online] 2016. [Citace: 28. 3 2019.] Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/publications/?category=riskanalysis>. ISBN 978-92-95205-46-8.

80. **FRONTEX**. Risk Analysis for 2017. *Frontex*. [Online] 2017. [Citace: 1. 4 2019.] Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/publications/?category=riskanalysis>. ISBN 978-92-95205-68-0.

81. **FRONTEX**. Risk Analysis for 2018. *Frontex*. [Online] 2018. [Citace: 1. 4 2019.] Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/publications/?category=riskanalysis>. ISBN 978-92-9471-100-7.

82. **FRONTEX**. Risk Analysis for 2019. *Frontex*. [Online] 2019. [Citace: 1. 4 2019.] Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/publications/?category=riskanalysis>. ISBN 978-92-9471-315-5.

83. Německé úřady nestačí prověřovat azylanty, mají práci na dlouhé roky dopředu. *Novinky.cz*. [Online] © 2003–2019 Borgis, a.s, 10. 2 2019. [Citace: 4. 4 2019.] Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/496060-nemecke-urady-nestaci-proverovat-azylanty-maji-praci-na-dlouhe-roky-dopredu.html>.

84. Nelegální migrace v České republice za rok 2018. *Policie České republiky*. [Online] © 2019 Policie ČR,, 16. 1 2019. [Citace: 4. 4 2019.] Dostupné z:

<https://www.policie.cz/clanek/nelegalni-migrace-v-ceske-republice-za-rok-2018.aspx>.

85. Na vyhoštění čeká 200 tisíc migrantů. *Aktuálně.cz*. [Online] © Economia, a.s, 29. 3 2018. [Citace: 15. 4 2019.] Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/vezmete-si-migranty-nebo-vam-zastavime-pomoc-nemecko-chce-na/r~847bc228319f11e8b8310cc47ab5f122/>.

86. Migranti a jejich vlasti zhatili loni Němcům přes polovinu deportací. *iDNES.cz*. [Online] © 1999–2019 MAFRA, a. s., 25. 2 2019. [Citace: 15. 4 2019.] Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/nemecko-migrace-deportace-seehofer-merkelova.A190225_122133_zahranicni_luka.

87. Nelegální migrace v České republice za rok 2018. *Policie České republiky*. [Online] © 2019 Policie ČR, 16. 1 2019. [Citace: 23. 4 2019.] Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/nelegalni-migrace-v-ceske-republice-za-rok-2018.aspx>.

88. Where Europe's migrants are. *Politico*. [Online] © 2019 POLITICO SPRL. [Citace: 29. 4 2019.] Dostupné z: <https://www.politico.eu/article/europe-migration-refugees-where-migrants-are/>.

89. European Commission. *Press Release Database*. [Online] European Commission, 9. 9 2015. [Citace: 29. 4 2019.] Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-5596_en.htm.

90. Action plan Valletta Summit . *Consilium*. [Online] 2. 5 2018. [Citace: 29. 4 2019.] Dostupné z: https://www.consilium.europa.eu/media/21839/action_plan_en.pdf.

91. A European Border and Coast Guard to protect Europe's External Borders. *Press Release Database*. [Online] European Commission, 15. 12 2015. [Citace: 29. 4 2019.] Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-6327_en.htm?locale=EN.

92. Council Regulation Provision. *Consilium*. [Online] European Commission, 2. 3 2016. [Citace: 29. 4 2019.] Dostupné z: http://ec.europa.eu/echo/files/EU_Emergency_Support/Council_Regulation_Provision_en.pdf.

93. Zasedání hlav států a předsedů vlád zemí EU s Tureckem. *Consilium*. [Online] European Union, 7. 3 2016. [Citace: 29. 4 2019.] Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/international-summit/2016/03/07/>.

94. Towards a sustainable and fair Common European Asylum System. *Press Release Database*. [Online] European Commission, 4. 5 2016. [Citace: 29. 4 2019.] Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-1620_en.htm.

95. Rada přijala doporučení umožňující pokračování kontrol na vnitřních hranicích. *Consilium*. [Online] European Union, 12. 5 2016. [Citace: 29. 4 2019.] Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2016/05/12/internal-border-controls/>.

96. Completing the reform of the Common European Asylum System. *Press Release Database*. [Online] European Commission, 13. 7 2016. [Citace: 29. 4 2019.] Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-2433_en.htm.

97. Enhancing legal channels. *Press Release Database*. [Online] European Commission, 13. 7 2016. [Citace: 29. 4 2019.] Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-2434_en.htm.

98. Migrace - historický přehled. *Czech Republic*. [Online] European Union, 3. 5 2019. [Citace: 29. 4 2019.] Dostupné z: https://ec.europa.eu/czech-republic/news/migrace/migrace_historicky_prehled_cs#top-page.

99. Schengen Information System. *Migration and Home Affairs*. [Online] European Commission, 29. 4 2019. [Citace: 29. 4 2019.] Dostupné z: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/schengen-information-system_en.

100. Kontroly na vnitřních hranicích. *Consilium*. [Online] European Union, 19. 6 2018. [Citace: 29. 4 2019.] Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2018/06/19/schengen-internal-border-controls-council-agrees-negotiating-mandate-on-the-amendment-of-the-schengen-borders-code/>.

101. Přehled aktualit v oblasti migrace. *Parlamentní institut*. [Online] 2 2018. [Citace: 26. 4 2019.] Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=13.2533-4166>.

102. Rozhodnutí o záruce EU za investiční projekty. *Consilium*. [Online] 14. 2 2018. [Citace: 29. 4 2019.] Dostupné z: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-65-2017-INIT/en/pdf>.

103. Informal Summit of Heads of State or Government. *EU2018*. [Online] Council of the European Union, 20. 9 2018. [Citace: 29. 4 2019.] Dostupné z: <https://www.eu2018.at/calendar-events/political-events/Salzburg-Summit.html>.

104. Přehled aktualit v oblasti migrace. *Parlamentní institut*. [Online] 8 2018. [Citace: 29. 4 2019.] Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=13.2533-4166>.

105. **KELLER, Jan**. Evropské rozpory ve světle migrace. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2017. ISBN 978-80-7419-249-4.

106. Měsíční zprávy o situaci v oblasti migrace. *Ministerstvo vnitra České republiky*. [Online] © 2019 Ministerstvo vnitra České republiky, 15. 5 2016. [Citace: 29. 4 2019.] Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/mesicni-zpravy-o-situaci-v-oblasti-migrace.aspx>.

107. Storms and snow in Lebanon worsen plight for Syrian refugees. *UN News*. [Online] United Nations, 10. 1 2019. [Citace: 28. 4 2019.] Dostupné z: <https://news.un.org/en/story/2019/01/1030192>.

108. Rise in migrants reaching EU from Turkey: media report. *DW*. [Online] © 2019 Deutsche Welle, 26. 1 2019. [Citace: 29. 4 2019.] Dostupné z: <https://www.dw.com/en/rise-in-migrants-reaching-eu-from-turkey-media-report/a-47244536>.

10 SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ

Obrázek 1Hlavní cíle operace Poseidon (Řecko)	37
Obrázek 2Hlavní cíle operace Themis (Itálie)	38
Obrázek 3Hlavní cíle operace Minerva, Indalo (Španělsko).....	39

11 SEZNAMU POUŽITÝCH TABULEK

Tabulka 1 Počty žádostí o mezinárodní ochranu (Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky, vlastní zpracování)	47
Tabulka 2 Počty žádostí o udělení azylu (Zdroj: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, vlastní zpracování).....	55
Tabulka 3 Počet přijatých žádostí o azyl (Zdroj: Aktuelle Zahlen zu Asyl 02-2019, vlastní zpracování)	57
Tabulka 4 Počet žádostí o azyl (Zdroj: Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl, vlastní zpracování)	59

12 SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Vývoj nelegální migrace (Zdroj: Ředitelství služby cizinecké policie, vlastní zpracování)	48
Graf 2 Porovnání trendů migrační krize (Zdroj: Frontex – Risk Analysis, Vlastní zpracování)	62
Graf 3 Porovnání žádostí o azyl v jednotlivých letech	63
Graf 4 Konečná rozhodnutí o žádostech o azyl	64
Graf 5 Počty nelegálně pobývajících osob	65
Graf 6 Uložení povinnosti opustit území	66
Graf 7 Vrácení na základě příkazu k opuštění území	67